

Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia Seu Baix Penedès,
Tarragona

Identificació primerenca del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil

Treball fi de grau

Autora: Montse Abarín Compte

Tutora: Dra. Judith Balanyà Rebollo

Data de lliurament: 29/05/2026

AGRAÏMENTS

“El meu més sincer agraïment a la meva tutora, Judith Balanyà, per la seva professionalitat, la seva dedicació i el seu acompanyament constant al llarg de tot el procés.

A la meva mare, al meu pare i a la meva germana, per ser el meu suport incondicional, per confiar en mi en cada pas, per ajudar-me a creure en mi mateixa i per ensenyar-me a lluitar pels meus somnis.

I a les meves amigues universitàries, per compartir aquest camí amb mi, per fer que cada repte hagi estat una mica més fàcil.”

“La educación no cambia el mundo: cambia a las personas que van a cambiar el mundo.” – Paulo Freire

Resum

El maltractament infantil representa una realitat complexa que afecta greument el benestar i el desenvolupament de la infància. Tot i la seva gravetat, sovint es tracta d'una problemàtica que queda oculta i que esdevé un repte d'actuació urgent. Com destaca el Fons de les Nacions Unides per a la Infància (UNICEF, s.d) a la seva pàgina web, “tots els nens i nenes tenen dret a viure lliure de violència, explotació i abús”. Per aquests motius, l'objectiu d'aquest treball és analitzar la percepció dels professionals educatius i sanitaris sobre el procés de detecció del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil, i de la implementació d'una proposta pedagògica puntual a l'aula.

El treball s'emmarca dins del context d'una escola ubicada a l'Alt Penedès en un ambient rural de molt pocs habitants. La metodologia d'investigació està centrada en el disseny basat en investigació de Reeves (2006), que ens proposa tres fases: anàlisi, disseny i implementació i avaluació.

Per analitzar i valorar els protocols d'actuació davant del maltractament infantil i la viabilitat de la proposta pedagògica, s'han realitzat una sèrie d'entrevistes a professionals d'estaments educatius i sanitaris, així com l'elaboració d'un qüestionari per als docents, una rúbrica d'avaluació adaptada per als infants i una activitat d'expressió plàstica. Aquestes tècniques han permès avaluar el coneixement pràctic dels agents implicats i dissenyar una situació d'aprenentatge puntual per a despertar l'interès sobre el propi cos, l'autoprotecció i els límits a partir d'un conte a l'aula. Els principals resultats han mostrat que, a través de les entrevistes, es constata la necessitat de més coordinació interdisciplinària per a la detecció de casos i, d'altra banda, les eines d'avaluació i expressió indiquen el recurs literari com a canalitzador emocional i preventiu en el segon cicle d'educació infantil.

Paraules clau: Maltractament infantil, educació de la primera infància, protocols d'actuació, Departament d'Educació, literatura infantil.

Resumen

El maltrato infantil representa una realidad compleja que afecta gravemente al bienestar y al desarrollo de la infancia. A pesar de su gravedad, a menudo se trata de una problemática que queda oculta y que se convierte en un reto de actuación urgente. Como destaca el Fondo de las Naciones Unidas para la Infancia (UNICEF, s.f) en su página web, “todos los niños y niñas tienen derecho a vivir libres de violencia, explotación y abuso”. Por estos motivos, el objetivo de este trabajo es analizar la percepción de los profesionales educativos y sanitarios sobre el proceso de detección del maltrato infantil en el segundo ciclo de educación infantil, y de la implementación de una propuesta pedagógica puntual en el aula.

El trabajo se enmarca dentro del contexto de una escuela ubicada en el Alt Penedès en un ambiente rural de muy pocos habitantes. La metodología de investigación está centrada en el diseño basado en investigación de Reeves (2006), que nos propone tres fases: análisis, diseño e implementación y evaluación.

Para analizar y valorar los protocolos de actuación ante el maltrato infantil y la viabilidad de la propuesta pedagógica, se ha realizado una serie de entrevistas a profesionales de ámbitos educativos y sanitarios, así como la elaboración de un cuestionario para el profesorado, una rúbrica de evaluación adaptada para los niños y niñas y una actividad de expresión plástica. Estas técnicas han permitido evaluar el conocimiento práctico de los agentes implicados y diseñar una situación de aprendizaje puntual para despertar el interés sobre el propio cuerpo, la autoprotección y los límites a partir de un cuento en el aula. Los principales resultados han mostrado que, a través de las entrevistas, se constata la necesidad de una mayor coordinación interdisciplinaria para la detección de casos y, por otra parte, las herramientas de evaluación y expresión confirman la eficacia del recurso literario como canalizador emocional y preventivo en el segundo ciclo de educación infantil.

Palabras clave: Maltrato infantil, educación de la primera infancia, protocolos de actuación, Departamento de Educación, literatura infantil.

Abstract

Child maltreatment represents a complex reality that seriously affects the well-being and development of children. Despite its severity, it is often a problem that remains hidden and becomes an urgent challenge for action. As the United Nations Children's Fund (UNICEF, n.d) highlights on its website, “all children have the right to live free from violence, exploitation and abuse”. For these reasons, the objective of this study is to analyze the perception of educational and healthcare professionals regarding the detection process of child maltreatment in the second cycle of early childhood education, as well as the implementation of a specific, one-time pedagogical proposal in the classroom.

The study is contextualized within a school located in Alt Penedès, in a rural environment with very few inhabitants. The research methodology is centered on the educational design research by Reeves (2006), which proposes three phases: analysis, design and implementation, and evaluation.

To analyse and assess the intervention protocols for child abuse and the feasibility of the pedagogical proposal, a series of interviews were conducted with professionals from educational and healthcare settings, along with the development of a questionnaire for teachers, an assessment rubric adapted for children, and an artistic expression activity. These techniques made it possible to evaluate the practical knowledge of the agents involved and to design a specific learning situation aimed at raising awareness about one's own body, self-protection, and personal boundaries through the use of a story in the classroom. The main findings revealed, through the interviews, the need for greater interdisciplinary coordination in the detection of cases. Furthermore, the assessment and expression tools confirmed the effectiveness of literary resources as emotional and preventive tools in the second cycle of early childhood education.

Keywords: Child maltreatment, early childhood education, action protocols, Department of Education, children's literature.

Per tal de facilitar la lectura s'ha evitat el duplicat de gènere (nens/es, ells/es, companys/es, nen/a, etc.). Per aquest motiu, cada vegada que s'esmenta un dels termes fa referència a tots els gèneres, sense distinció.

Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	11
2. MARC TEÒRIC.....	13
2.1 EL MALTRACTAMENT INFANTIL EN L'ÀMBIT EDUCATIU.....	14
2.1.1 Definició del maltractament infantil i principals tipologies.....	14
2.1.2 Importància de la detecció precoç durant la infància.....	15
2.1.3 Factors de risc i factors de protecció en el context familiar i social.....	15
2.2 MARC NORMATIU I LEGAL.....	17
2.3 LA DETECCIÓ DEL MALTRACTAMENT INFANTIL EN EL SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL...	19
2.3.1 Característiques dels infants del segon cicle d'educació infantil.....	19
2.3.2 Indicadors d'un possible cas de maltractament infantil en aquesta etapa educativa.....	20
2.4 EL ROL DELS PROFESSIONALS EN LA IDENTIFICACIÓ DEL MALTRACTAMENT AL SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL.....	21
2.4.1 Funció del docent d'educació infantil.....	21
2.4.2 Paper dels professionals de l'àmbit sanitari.....	22
2.4.3 Formació i coneixement dels professionals en la detecció de situacions de risc.....	23
2.4.4 Barreres i dificultats en la detecció del maltractament infantil.....	24
2.5 PROTOCOLS D'ACTUACIÓ DAVANT EL MALTRACTAMENT INFANTIL.....	25
2.5.1 Fases d'actuació: detecció – comunicació – derivació – seguiment.....	25
2.6 COORDINACIÓ INTERDISCIPLINÀRIA EN LA PROTECCIÓ DE L'INFANT.....	26
3. OBJECTIUS.....	27
4. DISSENY DE LA RECERCA.....	28
4.1 ENFOCAMENT METODOLÒGIC.....	28

4.2 INSTRUMENTS.....	29
4.3 CONTEXT.....	32
4.4. PLANIFICACIÓ DE LA RECOLLIDA DE DADES.....	33
4.5 VALIDACIÓ DE L'INSTRUMENT I LA METODOLOGIA.....	35
5. DESENVOLUPAMENT.....	37
6. ANÀLISI.....	42
6.1 INSTRUMENTS D'ANÀLISI.....	42
6.2 ANÀLISI DE LES DADES.....	43
7. CONCLUSIONS.....	54
8. BIBLIOGRAFIA.....	56
9. ÍNDEX DE GRÀFICS.....	63
10. ÍNDEX DE FIGURES.....	64
11. ÍNDEX DE TAULES.....	65
12. ANNEXOS.....	66

1. INTRODUCCIÓ

Durant els dos períodes de pràctiques, s'ha pogut tenir un contacte directe amb l'equip docent i amb els diferents professionals dels centres educatius. Això ha permès anar més enllà de l'observació directa dins l'aula i endinsar-se en situacions que sovint queden fora del nostre abast. A més, a partir de la transferència de l'experiència d'una companya i de les explicacions d'una mestra d'aquesta mateixa universitat, s'ha pogut constatar una realitat evident: l'existència de més casos de maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil dels que socialment es creuen o es registren.

Les converses mantingudes amb una docent, pediatra, infermera, membre de l'EAP, psicopedagoga i psicòloga infantil han revelat que la detecció és complexa. Per aquest motiu, sorgeix la necessitat de donar a conèixer la importància de la identificació primerenca per tal de vetllar pel benestar i la seguretat de l'infant.

Per altra banda, es pren com a referència el marc del Currículum d'Educació Infantil a través d'una mirada globalitzada que connecta diferents eixos de desenvolupament. Concretament, es fonamenta en l'Eix 1: "Un infant que creix amb autonomia i confiança", centrat en el benestar i la cura del propi cos; l'Eix 2: "Un infant que es comunica amb diferents llenguatges", que promou l'expressió de sentiments i l'escolta activa; i l'Eix 4: "Un infant que forma part de la diversitat del món", clau per treballar l'empatia, el respecte als altres i la resolució de conflictes.

En consonància amb aquests eixos, es considera indispensable potenciar l'autoestima, l'assertivitat i la comunicació des de l'escola per afavorir el desenvolupament integral de l'alumnat. És en aquest marc on sorgeix la present proposta, directament vinculada a la línia d'investigació d'aquest treball: la "Identificació primerenca del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil".

L'estudi i l'avaluació d'aquest projecte s'ha dut a terme en un centre ubicat en un entorn rural d'un municipi amb pocs habitants. L'escola és d'una sola línia i organitza el seu alumnat en grups internivell, fet que permet una ràtio baixa d'infants per docent. La proposta s'ha implementat a l'aula d'I4 i I5, anomenada "classe del cau" que agrupa un total de tretze infants.

L'elecció del centre respon a la voluntat de reforçar la consciència i el respecte pel propi cos en l'etapa del segon cicle d'educació infantil. Aquesta decisió s'ha pres arran de les observacions realitzades durant els períodes de pràctiques, on es va identificar la dificultat dels infants per establir límits i reconèixer la seva pròpia integritat. Davant d'aquesta mancança, es considera necessària una intervenció educativa que potenciï la consciència corporal i el benestar emocional, generant així mecanismes preventius per assegurar la protecció dels menors.

Una de les tasques per analitzar i valorar la viabilitat de la proposta, així com la percepció dels infants davant la temàtica, ha consistit en l'ús d'una rúbrica amb emoticones per descobrir si els ha agradat el conte i si n'han après alguna cosa. A més, s'ha incorporat una activitat d'expressió plàstica centrada en la representació de la seva xarxa de protecció, que ha permès als infants identificar i expressar les persones de confiança del seu entorn a les quals poden recórrer en situacions de malestar o risc. Aquesta activitat ha afavorit la reflexió sobre la seguretat, el suport emocional i els vincles de confiança. A banda de les preguntes d'aula que proporciona el recurs pedagògic, que també han estat dutes a terme per avaluar-ne la comprensió de la història, s'ha comptat amb la implicació directa de l'equip docent. Aquest ha participat en l'avaluació del potencial pedagògic del conte a través d'un qüestionari centrat en la utilitat de la proposta a l'aula per identificar possibles situacions de risc.

Altrament, per tal d'enriquir la intervenció amb una visió experta i multidisciplinària, s'han dut a terme sis entrevistes a diversos professionals de l'àmbit educatiu i sanitari de les províncies de Barcelona i Tarragona. Gràcies a les seves aportacions, s'ha pogut avaluar el context de l'aula i de l'infant davant d'un escenari de desprotecció. Una vegada analitzada la informació obtinguda i les observacions prèvies, s'ha consolidat la intervenció amb l'objectiu d'analitzar la percepció dels agents implicats sobre el procés de detecció del maltractament infantil, per tal d'oferir així eines de protecció eficaces tant per als infants com per als docents.

2. MARC TEÒRIC

En aquest apartat es pot observar un esquema d'aquest marc teòric, és a dir, l'estat de l'art que s'ha desenvolupat i la recerca i realització del marc conceptual.

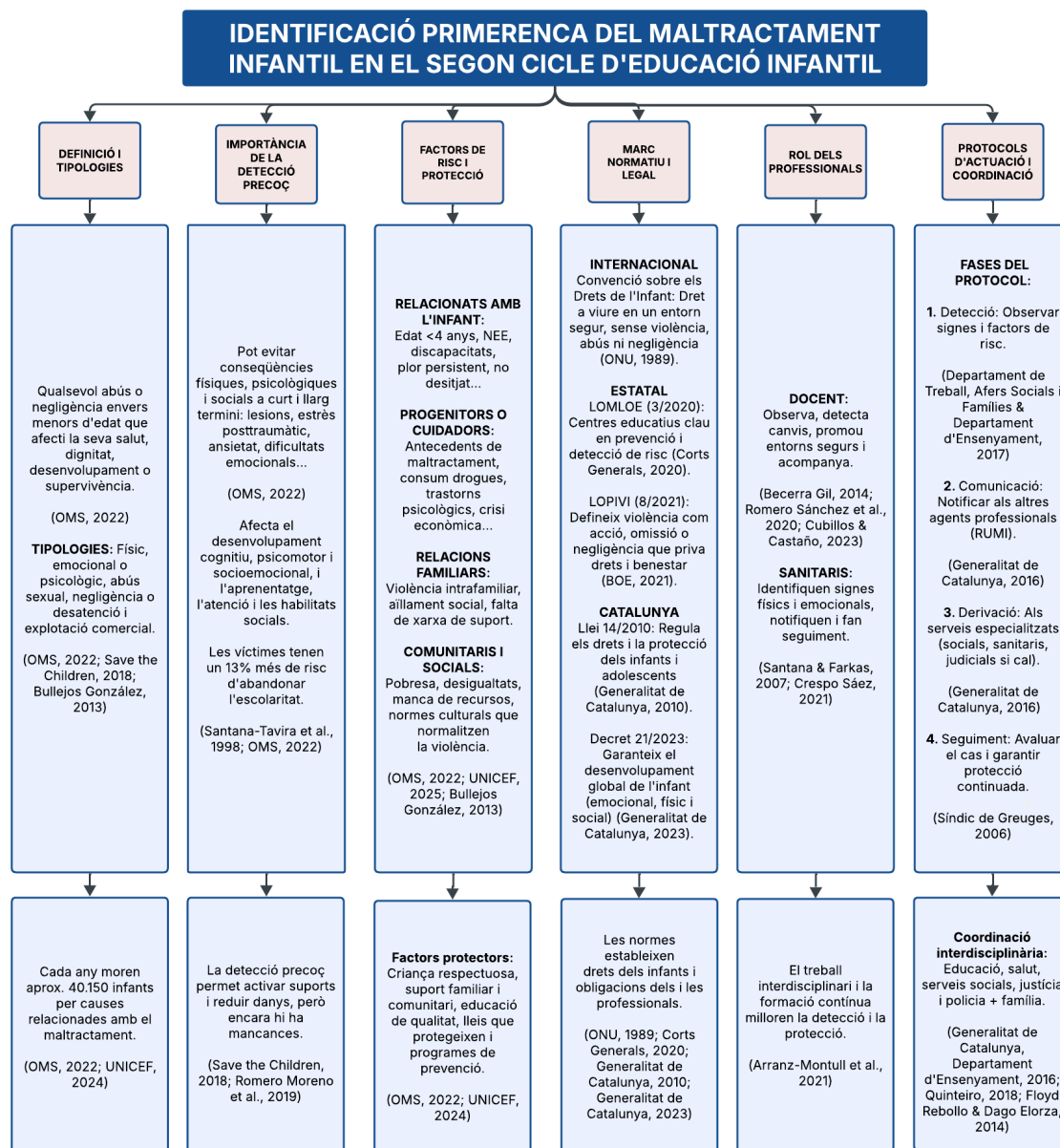

Figura 1: Mapa conceptual del marc teòric. Font: Elaboració pròpia mitjançant Lucidchart.

2.1 El maltractament infantil en l'àmbit educatiu

2.1.1 Definició del maltractament infantil i principals tipologies

Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), el maltractament infantil comprèn qualsevol abús o negligència envers un menor de divuit anys. Inclou el maltractament físic, emocional, abús sexual, la negligència o desatenció i l'explotació comercial, així com altres tipologies que poden perjudicar la salut, la dignitat i el desenvolupament del menor, addicionalment, del fet de posar en risc la seva supervivència (OMS, 2022).

Es tracta d'un fenomen de gran magnitud a escala mundial, atès que engloba repercussions greus i persistents que perduren al llarg de la vida de la persona que el pateix. Com a conseqüència, cada any moren un total de 40.150 menors d'edat, probablement arran del maltractament. Més tard, aquestes morts s'atribueixen a diversos accidents com, per exemple, caigudes, ofegaments o cremades (OMS, 2022; UNICEF, 2024).

Les tipologies principals de maltractament es poden diferenciar en diverses categories. El maltractament físic fa referència a qualsevol acció que provoqui dany corporal a un menor. El maltractament emocional o psicològic inclou conductes que afecten el seu benestar, sigui amb amenaces, humiliació o rebuig. L'abús sexual es caracteritza per qualsevol activitat sexual imposada a un menor, mentre que la negligència o desatenció es produeix quan no es cobreixen les necessitats bàsiques del nen/a. Finalment, s'inclou l'explotació comercial que és quan utilitzen els nens amb finalitats econòmiques (OMS, 2022; Save the Children, 2018; Bullejos González, 2013).

En aquest context, l'àmbit educatiu exerceix un paper molt important en la detecció d'un possible cas de maltractament infantil. L'escola permet fer un seguiment diari de l'infant, observant canvis en el comportament, en el desenvolupament i en l'estat emocional dels alumnes. Així mateix, el docent és un agent clau en la identificació precoç de situacions de risc i en la promoció d'un entorn segur i positiu (Arenas, 2016).

2.1.2 Importància de la detecció precoç durant la infància

La detecció precoç del maltractament durant la infància és essencial, ja que pot comportar greus conseqüències físiques, psicològiques i socials, les quals poden perdurar a curt i també a llarg termini. Entre les afectacions més freqüents hi trobem lesions físiques, estrès posttraumàtic, ansietat o dificultats en el desenvolupament emocional. En alguns casos, poden aparèixer traumatismes cranioencefàlics i discapacitats severes, especialment, en les primeres etapes del desenvolupament (OMS, 2022).

El maltractament infantil també afecta el desenvolupament cognitiu, psicomotor i socioemocional, aspectes que constitueixen la base del desenvolupament global dels menors. Aquestes situacions poden tenir greus conseqüències en l'aprenentatge, la capacitat d'atenció, l'educació emocional i les habilitats socials. A més, el sistema nerviós i immunològic també es pot veure afectat durant aquest període tan sensible com és la segona etapa d'educació infantil (OMS, 2022; Barcos Moya, 2020).

D'altra banda, l'Organització Mundial de la Salut comenta que l'alumnat que ha patit algun tipus de maltractament infantil té un 13% més de probabilitats que la resta de no acabar l'escolaritat. Així mateix, genera un valor econòmic i social donat pels costos d'hospitalització i de tractament psicològic, necessaris per recuperar-se d'aquesta violència (Santana-Tavira et al., 1998; OMS, 2022).

No obstant això, amb la identificació precoç es poden oferir mecanismes de protecció i suport als infants i familiars de les víctimes, amb la finalitat de poder reduir les conseqüències negatives. Tot i això, diversos estudis demarquen que encara existeixen dificultats importants en la detecció i la notificació de casos (Save the Children, 2018; Gómez Fernández, 2021; Romero Moreno et al., 2019).

2.1.3 Factors de risc i factors de protecció en el context familiar i social

En la segona etapa d'educació infantil, el maltractament pot derivar de diverses causes. Segons l'Organització Mundial de la Salut, els factors de risc acostumen a agrupar-se en quatre àmbits principals, concretament trobem els factors relacionats amb l'infant, amb

els progenitors o cuidadors, els vinculats a les relacions familiars i els factors comunitaris i socials (OMS, 2022; Grisell, 2025).

En relació amb els factors relacionats amb l'infant, cal destacar que apareixen determinades característiques que augmenten la vulnerabilitat davant un possible cas de maltractament infantil. Normalment, els infants menors de quatre anys o adolescents poden presentar un risc més elevat, també si és una criatura no desitjada, si presenta necessitats educatives especials, si presenta característiques físiques poc comunes, si plora durant temps o sovint i si té una discapacitat intel·lectual o un trastorn neurològic (OMS, 2022).

En el cas dels factors associats als progenitors o cuidadors, trobem diferents característiques que poden augmentar aquest risc. En aquestes s'hi inclou si mostren dificultat per establir un vincle, si l'infant mostra manca de cura, si han patit maltractament en la seva infantesa, si tenen expectatives poc realistes envers el desenvolupament infantil, si presenten un consum elevat de drogues, si tenen una autoestima baixa, si pateixen algun trastorn psicològic o neurològic, si tenen una situació econòmica difícil i si participen en activitats delictives (Bullejos González, 2013; OMS, 2022).

Els factors relacionals, és a dir, aquells vinculats amb les relacions familiars i socials més properes, també poden influir en l'augment del risc de maltractament en el segon cicle d'educació infantil. Per exemple, trobem el fet de tenir una família desestructurada o una en la qual hi hagi violència entre els mateixos membres, l'aïllament social i la inexistència d'una xarxa de suport que ajudi en les cures necessàries adreçades cap a l'infant (Muela Aparicio, 2008; OMS, 2022).

La societat i la comunitat també són dos elements clau a l'hora d'augmentar el risc d'un possible cas de maltractament en el segon cicle d'educació infantil. Les desigualtats, la manca d'un habitatge o suport adequat, el nivell d'atur o pobresa, la facilitat d'accedir a les drogues, la manca de polítiques i programes per prevenir el maltractament i les normes o creences de la societat i de la cultura que normalitzen la violència o que no li donen prou importància a la protecció de la infantesa, poden contribuir a agreujar aquestes situacions (OMS, 2022; UNICEF, 2025).

Per aquests motius, diversos organismes internacionals destaquen la necessitat d'adoptar un plantejament multisectorial per prevenir un possible cas de maltractament infantil. Detectant els casos tan aviat com es pugui, ja que així els beneficis incrementaran tant pel mateix infant com per la societat. Per tant, l'OMS comenta que cal detectar el problema, les seves causes i els seus factors de risc, actuar, difondre intervencions eficaces i implementar-les (OMS, 2022).

En aquest sentit, diversos estudis conclouen que hi ha diverses tècniques per prevenir el maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil. Trobem que les sessions d'informació i suport als pares i cuidadors per criar sense violència, l'augment en la matriculació d'un ensenyament de qualitat, els programes de consciència sobre la prevenció dels abusos sexuals a infants i a adolescents, són factors de gran rellevància per a la seva prevenció (OMS, 2022).

D'altra banda, la promoció d'un clima positiu en l'àmbit escolar, l'adaptació de les normes i valors perquè promoguin una criança respectuosa, on s'inclogui la igualtat i la implicació dels pares, l'aplicació de lleis que prohibeixin els càstigs violents, que protegeixin als menors dels abusos, el fet de la detecció dels casos i oferiment d'atenció a les víctimes, també són factors que ajuden a prevenir el maltractament infantil. Així doncs, cal vetllar per la identificació primerenca perquè la detecció primerenca permet reduir l'impacte emocional, social i educatiu associat al maltractament infantil (OMS, 2022; UNICEF, 2024).

2.2 Marc normatiu i legal

El maltractament infantil i la protecció de la infància estan reeixits per un conjunt de normatives a escala internacional, estatal i autonòmica que ordenen els drets dels infants i les obligacions dels professionals que tenen contacte amb ells.

Normativa internacional	Internacionalment, els drets a la protecció de la infància es recullen principalment en la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides (1989). Aquí és on es reconeix el dret a viure en un
-------------------------	---

	entorn segur, sense violència, abusos ni negligència (Organització de les Nacions Unides, 1989).
Normativa estatal i autonòmica	En l'àmbit estatal trobem la LOMLOE, que defensa la importància dels espais escolars com a lloc de prevenció i detecció de situacions de menors víctimitzats (Corts Generals, 2020). En aquesta mateixa línia, La Llei Orgànica 8/2021, de la protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència (LOPVI), declara per violència "tota acció, omissió o tracte negligent que priva els menors d'edat dels seus drets i benestar, que amenaça o interfereix en el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic o social, concorrent-hi qualsevol forma o mitjà de comissió, inclosa la violència digital" (BOE, 2021). A Catalunya, la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència regula la protecció dels infants i adolescents (Generalitat de Catalunya, 2010). El Decret 21/2023 ordena que l'educació infantil garanteixi el desenvolupament global de l'infant, incloent-hi l'emocional, el físic i el social (Generalitat de Catalunya, 2023).

Taula 1. Marc normatiu de protecció a la infància. Font: Elaboració pròpia.

2.3 La detecció del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil

2.3.1 Característiques dels infants del segon cicle d'educació infantil

Barcos Moya (2020) destaca que, en la segona etapa del segon cicle d'educació infantil, els infants ja comencen a assumir algunes responsabilitats, volen començar a participar en activitats diverses, comencen a desenvolupar més seguretat en ells mateixos i adquireixen més autonomia en les seves accions quotidianes.

Segons la teoria del desenvolupament de Jean Piaget, els infants d'entre 2 i 7 anys es troben en l'etapa preoperacional. En aquesta fase, utilitzen el pensament i el joc simbòlic, augmenten progressivament el seu vocabulari i presenten egocentrisme cognitiu. Tot i això, encara no són capaços de fer operacions mentals complexes ni aplicar regles de manera sistemàtica, ja que tendeixen a enfocar-se en una sola cosa (Barcos Moya, 2020).

D'altra banda, també cal destacar la importància que tenen les emocions i les relacions socials, així com el paper de la família, l'escola i l'entorn en el desenvolupament del nen. En aquesta etapa evolutiva, els infants comencen a adquirir certa autonomia, a relacionar-se amb els companys, a desenvolupar habilitats sensorials i motores, a mantenir converses significatives i a desenvolupar la imaginació (Barcos Moya, 2020).

Seguint aquesta mateixa línia, Cerdas Núñez et al. (2012) destaquen que en aquesta etapa es produeix un gran progrés en l'àmbit psicomotriu, cognitiu, lingüístic i socioemocional, ja que es millora la coordinació motriu, el vocabulari i la capacitat per comunicar-se i interactuar amb els altres.

Així doncs, diversos estudis mostren que durant la segona etapa d'educació infantil es desenvolupen i es perfeccionen habilitats com la coordinació, l'equilibri, la motricitat fina i la gruixuda, addicionalment, de l'organització espacial. Tots aquests aspectes són claus tant perquè es puguin desenvolupar globalment com per l'aprenentatge posterior dels infants (Delgado-Lobete & Montes-Montes, 2017).

2.3.2 Indicadors d'un possible cas de maltractament infantil en aquesta etapa educativa

Segons Robaina Suárez (2001) hi ha diferents maneres de detectar si un infant pateix maltractament infantil. Es pot observar que un nen pot ser maltractat físicament si presenta indicadors com ara trastorns alimentaris com l'anorèxia, símptomes gastrointestinals com, per exemple, dolor abdominal, nàusees o vòmits, problemes de son, o bé, si expressa que ha estat agredit en alguna ocasió.

També trobem indicadors conductuals que poden ajudar a identificar si un infant pot patir un possible cas de maltractament físic, en aquests hi inclouríem si amaga la lesió i dona respostes incoherents quan li preguntes, si exterioritza indiferència i apatia o si, en canvi, mostra impulsivitat i hiperactivitat, si manté conductes agressives o de rebuig davant de diferents situacions i si mostra acceptació i culpa davant d'un fet que ha pogut succeir (RS Investigación, 2021).

Uns altres possibles indicadors de sospita poden ser la presència d'estrès emocional no justificat, la manca de l'autoimatge positiva envers ell mateix, el sentiment de rebuig o de no pertinença, la manifestació de sentiments on se li apoderen símptomes de depressió, ansietat o criteris diagnòstics d'estrès posttraumàtic, la presència de fracàs escolar i la dificultat per adaptar-se a les situacions quotidianes (RS Investigación, 2021).

De la mateixa manera, també és important observar si l'infant manté una actitud atemorida davant dels seus pares o cuidadors, si plora quan és l'hora de tornar a casa seva, si s'angoixa més del compte quan sent plors, si es manté molt prudent davant el contacte físic amb adults, si presenta dificultats a l'hora de relacionar-se amb els altres, però s'adapta amb facilitat als desconeguts, als centres sanitaris, escolars i de protecció i si té tendència a aïllar-se (RS Investigación, 2021).

El maltractament emocional no presenta manifestacions evidents, és a dir que les seves conseqüències apareixen de manera progressiva. Es poden observar retards en el desenvolupament motor, intel·lectual i psíquic de l'infant, un endarreriment en el creixement, dificultats d'aprenentatge, en les relacions socials, en la conducta emocional, més agressivitat i major vulnerabilitat davant de malalties (Robaina Suárez, 2001).

També trobaríem si mostra desconfiança cap a l'adult, si mostra apatia i dependència envers els seus progenitors, si té una visió negativa del seu voltant, si presenta una fàcil adaptació cap als desconeguts, si sembla passiu i poc exigent, si busca un contacte físic inapropiat, si no respon a estímuls socials i si mostra molta timidesa davant el joc amb altres infants (RS Investigación, 2021).

Altres indicadors rellevants serien si es comporta de manera desadaptada per la seva edat, és a dir, si es presenta amb massa maduresa, si assumeix el rol de cuidador, o massa immaduresa, per exemple, si es xucla el polze, si li costa seguir les rutines diàries, solucionar conflictes, o bé, si es presenta extremadament tímid o agressiu (RS Investigación, 2021).

En cas de l'àmbit cognitiu englobaríem si li costa molt prestar atenció, si presenta dificultats d'aprenentatge, endarreriment del desenvolupament del llenguatge o si mostra un rendiment escolar molt inferior al que li pertocaria per la seva edat. En canvi, trobaríem per símptomes físics i psicosomàtics si presenta molts símptomes gastrointestinals o trastorns psicosomàtics (RS Investigación, 2021).

Altres indicadors podrien ser la presència de lesions físiques freqüents, com ara blaus, cops o marques pel cos que no tenen cap explicació concreta. També pot ser un senyal d'alerta la falta d'assistència al centre educatiu de manera injustificada o repetida i, en alguns casos, els infants poden presentar diferents conductes autoagressives, actituds desafiantes o problemes de conducta (Grisell, 2025).

2.4 El rol dels professionals en la identificació del maltractament al segon cicle d'educació infantil

2.4.1 Funció del docent d'educació infantil

El docent té una funció clau en l'ensenyança dels infants. Ell és la persona que els facilitarà el seu aprenentatge, ja que els ajuda al fet que aprenguin per ells mateixos perquè vegin de tot el que són capaços. El mestre també té un paper d'observador i d'acompanyant al procés del nen, per aquest motiu, no ha de dirigir tot el procés de l'alumne (Becerra Gil, 2014).

Becerra Gil, I. R. (2014) augmenta que el professional educatiu també és qui s'encarrega de crear els ambients necessaris per assegurar l'aprenentatge dels infants, tot adaptant-los a les seves necessitats i als seus propis ritmes d'aprenentatge. Cal afegir que també s'ha de continuar formant constantment per millorar la seva pràctica educativa i ha de saber cooperar tant amb les famílies com amb altres mestres i professionals.

El docent ha de mantenir un compromís de responsabilitat, motivació i implicació personal, ha d'educar amb afecte, passió i motivació i ha de fomentar el desenvolupament global de l'alumnat, així com el personal i el social. Així doncs, ha de formar-se de manera contínua i ha de mostrar responsabilitat i implicació social (Romero Sánchez et al., 2020).

Cubillos, G. F., & Castaño, E. (2023) defineix que la funció docent implica una flexibilitat i una adaptació continua en funció de cada aula i del centre educatiu. Per tant, ha de resoldre problemes i prendre decisions en contextos reals. També destaca l'aprenentatge constant, el qual es va adquirint a poc a poc amb la pràctica diària a l'escola.

En aquest sentit, s'evidencia que l'observació és fonamental per detectar possibles situacions de risc i actuar de manera adequada davant un possible cas de maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil. Gràcies al contacte diari amb l'infant el docent pot identificar canvis en el seu comportament, en les seves emocions o en el seu aspecte físic, cosa que permet detectar indicadors d'alerta i mantenir certa responsabilitat en la comunicació i el seguiment d'aquests casos (Cubillos & Castaño, 2023).

2.4.2 Paper dels professionals de l'àmbit sanitari

Santana & Farkas (2007) comenten que els professionals de l'àmbit sanitari tenen un paper fonamental en la intervenció, la identificació i la detecció d'un possible cas de maltractament infantil, tot remarcant el seu treball interdisciplinari. Tenen la capacitat d'identificar signes físics i emocionals, per tant, poden validar possibles situacions de violència.

Crespo Sáez, Rocío (2021) destaca que el treball coordinat i multidisciplinari dels professionals d'àmbit sanitari és clau per abordar el maltractament infantil. Comenta que especialment el personal d'infermeria i pediatria es troba en una molt bona posició per detectar possibles casos, a causa del seu contacte directe i continuat de l'infant i els seus familiars. Identifiquen situacions de risc, notifiquen els casos sospitosos i s'encarreguen del seguiment de la criatura.

Els professionals sanitaris tenen una detecció basada en indicadors físics, psicològics i familiars gràcies a la seva formació i protocols d'actuació, tot prioritzant signes clínics o estructurals. Habitualment, el cas és detectat pels professionals educatius, es comunica, i seguidament, els professionals sanitaris aporten una avaluació més concreta i adequada per a l'infant (Arranz-Montull et al., 2021).

2.4.3 Formació i coneixement dels professionals en la detecció de situacions de risc

Romero Moreno et al. (2019) destaquen la importància de la formació i el coneixement del professorat en la detecció de situacions de risc del maltractament en el segon cicle d'educació infantil. Evidencien que tot i que la situació dels docents és privilegiada per identificar un cas, gràcies al contacte diari amb els infants, apareixen mancances en la seva formació per dur a terme un seguiment adequat per garantir la protecció dels menors.

Apareixen inseguretats i, per aquest motiu, es transmeten menys notificacions de les necessàries. En el segon cicle d'educació infantil aquesta problemàtica encara és més gran perquè els infants no disposen de les habilitats comunicatives adequades per expressar el que els succeeix, per aquest motiu, la detecció depèn majoritàriament dels diferents professionals implicats (Romero Moreno et al., 2019).

Juandeaburre Espiga (2025) comenta que els professionals sanitaris, sobretot en el cas dels d'infermeria, presenten nivells molt baixos de coneixement sobre la detecció precoç del maltractament en el segon cicle d'educació infantil. Fet que es converteix en una inseguretat i dificultat davant d'un possible cas. No obstant això, gràcies a les

formacions tot això s'ha millorat i es mostra un progrés en la capacitat d'identificació de signes, símptomes, factors de risc i també hi apareix més coneixement teòric.

Gràcies a les formacions, els professionals, també milloren l'aspecte actitudinal, no només el cognitiu, car que es fomenta la sensibilització i la predisposició a actuar davant un cas. Es troba un augment de l'autoconfiança en ells mateixos, sentiment indispensable per superar la por d'equivocar-se i d'afrontar trets legals. Igualment, s'ha pogut observar que les metodologies actives, com ara, la simulació clínica o l'anàlisi de casos, són treballs molt efectius (Juandeaburre Espiga, 2025).

En definitiva, la formació dirigida als diferents professionals, ha de tenir en compte la identificació del maltractament infantil, el coneixement dels protocols d'actuació i els aspectes legals sobre com comunicar un cas per tal de cooperar i aconseguir el màxim benestar pel menor (Juandeaburre Espiga, 2025).

2.4.4 Barreres i dificultats en la detecció del maltractament infantil

Muela Aparicio (2008) argumenta que hi ha diverses dificultats amb les quals es troben els professionals sanitaris i educatius. En primer lloc, destaca la manca d'un criteri consensuat que sigui aplicat de la mateixa manera per a tots. El maltractament infantil és un fenomen complex, atès que inclou diversos subtipus que cal saber identificar per garantir el benestar de l'infant, però, per exemple, el maltractament emocional no presenta cap signe físic clar i, per tant, la seva detecció depèn únicament de la valoració dels especialistes.

Així doncs, també es pot observar que hi ha certes limitacions segons l'àmbit d'actuació. En el cas del personal sanitari descobrim que identifiquen de forma adequada els signes físics, però tenen dificultats per detectar la negligència. I, els d'àmbit educatiu, disposen de l'observació diària de l'infant, cosa que els permet detectar els canvis de l'infant amb més facilitat, però no tenen accés a prou informació per assegurar una situació de risc (Muela Aparicio, 2008).

Gómez Fernández (2021) destaca que la por d'equivocar-se pot dificultar l'activació dels protocols de detecció. Aquesta situació sovint està relacionada amb la manca de formació, puix que els proporciona dubtes i dificultats a l'hora d'interpretar els senyals

d'alerta. A més, molts indicadors no són clars, cosa que comporta indecisió. D'altra banda, la possible reacció de les famílies, la manca de coordinació entre serveis i la invisibilitat de la negligència també poden ser factors condicionants en la detecció.

Molts casos de maltractament infantil romanen ocults i no arriben a ser coneguts ni detectats. Sovint no es denuncien ni s'activa cap actuació tot i l'existència de sospites, atès que la por condiciona la notificació dels casos. Persisteixen creences que normalitzen el maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil, com a part de la criança de l'infant. Tanmateix, falta formació sobre la detecció dels senyals d'alerta i hi ha pocs recursos eficaços per a la detecció (Alexandra & Ayaviri, 2025).

2.5 Protocols d'actuació davant el maltractament infantil

Els protocols d'actuació davant el maltractament infantil permeten identificar, intervenir i protegir als infants davant de situacions en què ells es troben vulnerables, ja que poden patir una situació de desprotecció o violència. Aquests protocols són dirigits a professionals d'àmbit sanitari i educatiu amb la finalitat de vetllar per la seguretat de l'infant (Generalitat de Catalunya, 2016; Síndic de Greuges de Catalunya, 2008).

2.5.1 Fases d'actuació: detecció – comunicació – derivació – seguiment

Els protocols estan formats per diferents parts que s'han de seguir de manera sistemàtica. Aquestes són la detecció, la comunicació, la derivació i el seguiment. En primer lloc, trobem la detecció que és la primera fase i consisteix a identificar signes, indicadors o factors de risc que poden derivar en una situació de maltractament infantil. Els poden detectar des de professionals educatius o sanitaris. L'observació és clau per identificar indicadors físics, emocionals, conductuals i socials (Departament de Treball, Afers Socials i Famílies & Departament d'Ensenyament, 2017).

Un cop detectat un possible cas de maltractament en el segon cicle d'educació infantil, els professionals han de comunicar-ho als altres agents per activar els mecanismes de protecció. Comunicar és essencial per assegurar el màxim suport i ajuda cap a l'infant victimitzat. La notificació s'acostuma a fer per instruments oficials com, per exemple, el Registre Unificat de Maltractaments Infants (RUMI), eina que permet agrupar la

informació entre els diferents serveis implicats en la protecció del menor (Generalitat de Catalunya, 2016).

En la derivació es remet el cas als serveis especialitzats, els quals valoraran la situació i portaran a terme les mesures necessàries, en les quals s'inclouen els serveis sanitaris. Finalment, en el seguiment, s'avalua la trajectòria del cas per disminuir situacions de risc, revisant les intervencions i garantint la protecció continuada dels infants (Síndic de Greuges de Catalunya, 2006).

2.6 Coordinació interdisciplinària en la protecció de l'infant

La coordinació interdisciplinària en la protecció de l'infant és clau per afavorir al seu desenvolupament harmoniós. Pel benestar del menor s'estableix un marc d'actuació conjunt entre els professionals i serveis, cooperant i col·laborant els uns amb els altres, concretament, s'hi inclouen els professionals educatius, socials, sanitaris, judicials i policials (Generalitat de Catalunya, Departament d'ensenyament, 2016).

El treball en equip dels diferents professionals és fonamental, ja que permet l'intercanvi d'informació, el seguiment dels casos i la presa de decisions conjuntes, cosa que millora l'atenció cap a l'infant. La família també pot contribuir en algunes deteccions, aportant informació extra, ja que són qui millor coneix a la criatura. Davant una sospita cal col·laborar per poder intervenir de la manera més adequada possible (Floyd Rebollo & Dago Elorza, 2014).

La protecció de l'infant ha d'assegurar-se per professionals de diferents àmbits, han de mantenir una comunicació constant, perquè així es pugui fer un millor seguiment i una presa de decisions coordinades. Cal valorar la situació i iniciar els protocols d'actuació adequats en cada cas. La col·laboració entre escola, família, professionals de la salut i socials permet intervenir de forma més preventiva i eficaç (Quinteiro, 2018).

3. OBJECTIUS

Les preguntes d'investigació plantejades són:

Pregunta general d'investigació: Quina percepció tenen els diferents professionals sobre la detecció del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil?

- **Pregunta 1:** Quin coneixement i quina formació manifesten tenir els professionals davant de possibles situacions de maltractament infantil?
- **Pregunta 2:** Quines estratègies, protocols i mecanismes d'actuació utilitzen els diferents professionals davant la detecció d'un possible cas de maltractament infantil?
- **Pregunta 3:** Com perceben els professionals que les activitats educatives d'aula poden contribuir a la identificació de situacions de malestar i a la demanda d'ajuda davant possibles situacions de risc per part dels infants?

Per trobar resposta a aquestes preguntes es proposa el següent objectiu general:

OBJ. General 1. Analitzar la percepció dels professionals educatius i sanitaris sobre el procés de detecció del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil.

- **Objectiu. Específic 1:** Identificar el coneixement i la formació que tenen els professionals educatius i sanitaris sobre la detecció del maltractament infantil.
- **Objectiu Específic 2:** Explorar quines estratègies, protocols i circuits d'actuació utilitzen els diferents professionals davant la detecció d'un possible cas de maltractament infantil.
- **Objectiu Específic 3:** Analitzar la percepció dels professionals sobre com les activitats educatives d'aula poden contribuir a la identificació de situacions de malestar i a la demanda d'ajuda davant possibles situacions de risc per part dels infants.

4. Disseny de la recerca

4.1 Enfocament metodològic

Aquest disseny de recerca segueix uns processos concrets i definits, estructurats en tres grans fases: l'anàlisi, el disseny, i la implementació i avaluació (Figura 2). La metodologia EDR es basa en els mateixos principis fonamentals que la metodologia DBR: disseny iteratiu, col·laboració amb experts i anàlisi de dades empíriques (Plomp & Nieveen, 2009).

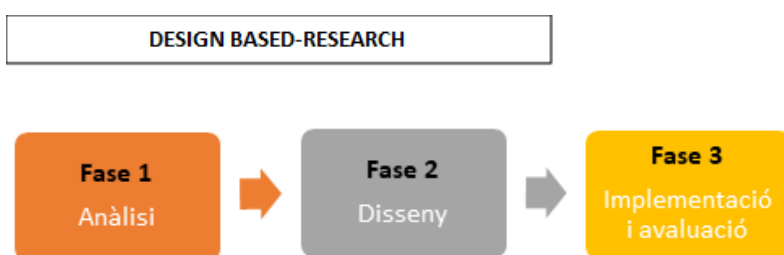

Figura 2. Fases del disseny d'investigació de la metodologia Reeves (2006).

Cada una d'aquestes fases ens marca els temps en els quals la proposta ha esdevingut i les característiques que la integren. Una vegada el projecte ha superat cada fase, es passa a la següent de manera que les va integrant, fins que a la fase s'obtenen els resultats i avaluacions que permetin concloure amb els principis del disseny.

A continuació es mostra la taula de relació d'accions que intervenen en cada fase del disseny:

FASES EDR: Fases del disseny basat en la investigació (Plomp & Nieveen, 2009)	ELEMENTS
FASE 1: Anàlisi de problemes pràctics.	Declaració del problema
	Revisió literatura i redacció del marc teòric
	Creació dels instruments de la Fase 1 predisseny de la situació d'aprenentatge "I1. Entrevistes".
FASE 2: Disseny i desenvolupament de la intervenció educativa. Aplicació de les eines.	Disseny dels instruments de la validació i de la intervenció educativa
	Implementació de situació d'aprenentatge

	Mostra i context
	Recopilació de dades
FASE 3: Avaluació de les propostes.	Tractament de les dades
	Anàlisi dels resultats
	Conclusions

Taula 2. Taula basada en els principals elements de les fases per a la investigació del disseny (modificat de Reeves, 2006).

4.2 Instruments

Amb la finalitat de respondre als objectius plantejats, el treball fa servir quatre instruments de recollida de dades i valoració. En primer lloc, s'utilitza el qüestionari d'avaluació del conte pedagògic per part de professionals de l'educació (Annex 1). En segon lloc, s'aplica la rúbrica avaluativa dissenyada per als infants (Annex 2) i s'analitza l'expressió plàstica sobre la seva xarxa de protecció (Annex 3). Finalment, s'incorporen les sis entrevistes realitzades als diferents professionals dels àmbits educatiu i sanitari (Annex 4).

Per tant, abans d'emplenar les caselles referents al qüestionari, s'ha creat un apartat de consentiment conforme la persona participant presta el consentiment de participar en l'estudi i de compliment de la informació. A continuació es presenta la taula emprada per a la informació de protecció de dades personals.

INFORMACIÓ DE PROTECCIÓ DE DADES PERSONALS	
Responsable	El responsable del tractament de les seves dades personals és la Universitat Rovira i Virgili amb CIF Q9350003A i amb domicili fiscal al carrer de l'Escorxador, s/n, 43003 de Tarragona.
Finalitat	Aquesta enquesta és amb motiu del Treball de Fi de Grau de la Montse Abarín Compte, estudiant de 4t del grau en Educació Infantil de la Universitat Rovira i Virgili. L'enquesta té com a objectiu obtenir informació sobre la percepció que teniu dels contes creats per portar a l'aula d'infantil perquè els

	infants puguin prendre consciència de la importància de les paraules i de saber buscar un adult referent quan sigui necessari. L'objectiu del meu treball de recerca és analitzar la percepció dels professionals educatius i sanitaris sobre el procés de detecció del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil.
Drets	Pot exercir els drets d'accés, rectificació, supressió, portabilitat, limitació o oposició al tractament, mitjançant un escrit adreçat al Registre General de la URV a la mateixa adreça del domicili fiscal o mitjançant la seva presentació al Registre General de la Universitat, presencialment o telemàtica, segons s'indica a https://seuelectronica.urv.cat/registre.html.
Informació addicional	Aquest qüestionari consta de nou preguntes: vuit tenen un format de resposta única on cal triar una sola opció d'una llista predefinida, i la restant és una pregunta oberta de caràcter voluntari, que ofereix total llibertat per contestar amb paraules pròpies.

Taula 3. Protecció de dades personals d'acord amb la guia URV. Font: Elaboració pròpia.

D'aquesta manera, s'ha decidit crear un qüestionari adreçat als diferents professionals de centres educatius per tal d'avaluar la finalitat i la proposta del conte educatiu, inclòs en la situació d'aprenentatge desenvolupada amb els infants. Així mateix, s'ha dissenyat una rúbrica avaluativa amb l'objectiu que els infants puguin participar en el procés d'avaluació de la proposta i s'ha incorporat una activitat d'expressió plàstica en què es recull i s'analitza el dibuix de la seva xarxa de protecció. Finalment, s'han implementat sis entrevistes per assenyalar el punt de vista d'una docent, una psicòloga, una psicopedagoga, una membre de l'EAP, una infermera i una pediatra sobre la identificació primerenca del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil.

Instruments	Objectius	Pregunta de recerca	Mostra
1. Qüestionari professionals educatius	OE3	P3	17 professionals educatius de diversos centres educatius, entre ells s'hi inclouen 12 mestres d'educació infantil, 2 mestres d'educació especial, 1 d'equip directiu i 2 d'altres àmbits.
2. Rúbriques avaluatives	OE3	P3	13 infants d'I4 i I5, d'una escola rural ubicada a l'Alt Penedès.
3. Entrevistes	OE1 i OE2	P1 i P2	6 professionals d'àmbit sanitari i educatiu (1 docent, 1 psicòloga, 1 psicopedagoga, 1 infermera, 1 pediatra, 1 membre de l'EAP).

Taula 4: Relació dels instruments amb els objectius, preguntes de recerca i la mostra. Font: Elaboració pròpia.

4.3 Context

L'elecció d'aquest centre educatiu per a la realització de la intervenció respon a una sèrie de motius estratègics i pedagògics fonamentals que s'ajusten de manera òptima als objectius d'aquesta recerca. L'escola està situada a un municipi de la comarca de l'Alt Penedès, concretament, té una baixa densitat de població, es caracteritza com una escola rural i té una sola línia.

La configuració geogràfica i estructural allunyada de la massificació de grans nuclis urbans permet que el centre disposi d'una identitat pròpia, on es destaquen el temps, l'espai i les relacions humanes com a vessants que proporcionen un tracte més humà, comunitari i personalitzat.

Per aquest motiu, es permet treballar en un entorn internivell, a causa de la baixa ràtio d'infants per aula. L'agrupament en diferents edats i petits grups permet un ambient familiar i de proximitat entre tot l'alumnat del centre. En el segon cicle d'educació infantil apareix una interacció diària entre els infants de tres, quatre i cinc anys, fet que augmenta notablement el seu desenvolupament social i emocional.

A partir de l'estructura i l'organització dels agrupaments esmentats, es fomenta de manera orgànica la cooperació, l'empatia, el sentiment de pertinença de l'infant dins el grup-classe i amb la pràctica de l'ajuda mútua. Tots aquests aspectes apareixen transformats en un espai de vincles afectius i de sentiment de protecció dins la jornada escolar.

Les característiques que presenta el centre educatiu són especialment importants pel treball de la temàtica del treball present, ja que la identificació primerenca del maltractament infantil requereix un entorn on es vetlli per la seguretat, la confiança i la calma, fets que sovint es veuen afavorits en escoles petites.

En l'etapa de 3 a 6 anys, molts dels infants no disposen de prou capacitat per verbalitzar les seves emocions o els seus sentiments, per tant, l'observació de la mestra és indispensable per identificar canvis en el comportament, regressions, indicadors físics o alteracions emocionals en els infants. El baix nombre de ràtios per docent que comprèn aquest centre educatiu, fa que es posicioni en un privilegi per dur a terme una mirada més personalitzada, clínica i diària a cada alumne.

D'altra banda, un altre factor per l'elecció d'aquest centre ha estat pel meu desenvolupament en l'estada de pràctiques del quart curs del grau universitari. El fet d'haver pogut construir prèviament un clima de seguretat, confiança i calidesa ha permès una interacció propera amb els infants i l'equip docent, que m'han ajudat a aplicar estratègies per la prevenció i la detecció primerenca del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil.

4.4. Planificació de la recollida de dades

A través dels diversos instruments comentats s'ha pogut dur a terme la recollida de dades. Aquestes s'han planificat a partir d'una avaluació inicial, una implementació de la intervenció educativa i una avaluació final.

- **Avaluació inicial (Fase 1)**

Aquesta fase inicial s'integra dins de la situació d'aprenentatge duta a terme a l'aula durant una única jornada de treball. L'objectiu ha estat la recollida de dades diagnòstiques sobre el respecte al propi cos, l'autonomia personal i l'establiment de límits. Aquesta recerca ha estat desenvolupada amb els nens i nenes de la "classe del cau" (segon cicle d'educació infantil, concretament dels nivells d'I4 i I5).

Per extreure aquest diagnòstic inicial, s'ha tingut en compte la pluja d'idees dels infants abans de la lectura del conte, avaluant de manera directa els seus comentaris, suggeriments, vocabulari i actituds davant la situació plantejada.

- **Implementació de la intervenció educativa (Fase 2)**

A continuació, dins de la mateixa jornada, es va desplegar el cos de la situació d'aprenentatge per tal de treballar de forma pràctica l'autonomia personal, els límits corporals, l'autoconeixement, els vincles d'afecte segur, les interaccions incòmodes, la gestió emocional i la cerca d'ajuda. Cal recalcar que, abans de realitzar aquesta intervenció a l'escola, es va sol·licitar i obtenir l'autorització corresponent per poder dur a terme les activitats vinculades a aquest Treball de Fi de Grau (TFG).

- **Avaluació final (Fase 3)**

Finalment, s'ha dut a terme una avaluació final per mesurar l'impacte de la situació d'aprenentatge i mesurar el grau d'assoliment dels objectius prèviament establerts. El procés d'avaluació s'ha articulat amb una rúbrica d'avaluació per part dels infants per analitzar si l'impacte del conte ha estat positiu en la comprensió dels seus propis límits corporals.

Els infants també han realitzat un dibuix de les persones de confiança que ha constatat si eren capaços i capaces de plasmar la seva xarxa de protecció. I, per acabar, s'ha passat un qüestionari d'avaluació adreçat als mestres de diferents centres educatius per valorar la idoneïtat de la proposta com a recurs didàctic.

TEMPORALITZACIÓ DE LA RECOLLIDA DE DADES	
<i>Avaluació inicial</i>	
Pluja d'idees, observació directa de comentaris i actituds previs a la lectura del conte a l'aula.	Dia 6 de maig.
<i>Implementació de la intervenció educativa</i>	
Desplegament de la intervenció educativa a l'aula.	Dia 6 de maig.
<i>Avaluació final</i>	
Aplicació de la rúbrica d'avaluació per part dels infants i realització de l'activitat gràfica (dibuix de les persones de confiança).	Dia 6 de maig.
Qüestionari d'avaluació adreçat als mestres per valorar la idoneïtat de la proposta.	Del 6 al 18 de maig.

Taula 5. Taula temporalització de la recollida de dades. Font: Elaboració pròpia.

4.5 Validació de l'instrument i la metodologia

El qüestionari elaborat s'ha extret d'altres publicacions amb altres ja validats i, per tant, no ha calgut demanar l'opinió a cap professional extern, sinó que amb l'autorització de la tutora d'aquest treball n'hi ha hagut prou per al seu posterior ús acadèmic.

Com s'ha comentat a l'apartat d'instruments, els formularis utilitzats s'emmarquen dins d'una metodologia mixta, atès que la combinació de tècniques quantitatives i qualitatives facilita una comprensió més àmplia i profunda del fenomen estudiat. El qüestionari destinat als professionals educatius de diverses escoles s'ha elaborat a partir de la revisió de diferents articles científics.

El qüestionari s'ha dissenyat com una eina de validació de contingut mitjançant judici d'experts o docents. Aquesta estratègia és adequada quan es vol valorar la pertinència, claredat, coherència i suficiència dels ítems o dels materials abans de la seva aplicació educativa (Escobar-Pérez i Cuervo-Martínez, 2008). En aquest cas, el qüestionari permet recollir la mirada professional sobre el conte “La Nala diu NO” (Annex 5) i la seva adaptació a lectura fàcil (Annex 6).

La formulació dels ítems s'ha organitzat al voltant de dimensions rellevants per a l'avaluació pedagògica del material: adequació a l'edat, rellevància del contingut, claredat del missatge preventiu, identificació emocional i corporal, accessibilitat lingüística, qualitat de les il·lustracions, aplicabilitat a l'aula i valoració global. Aquesta estructura facilita que la valoració no sigui només una opinió general, sinó una revisió sistemàtica dels aspectes clau del recurs.

S'ha optat per una escala tipus Likert de quatre punts, d'1 = gens d'acord a 4 = molt d'acord, per facilitar una resposta ràpida i clara i evitar una posició central neutra. Les valoracions poden analitzar-se mitjançant estadística descriptiva, percentatges d'acord i, si hi ha un nombre suficient d'experts, mitjançant indicadors de validesa de contingut com el Content Validity Ratio o el Content Validity Index (Lawshe, 1975; Polit, Beck i Owen, 2007).

El qüestionari incorpora ítems vinculats a la comprensió de missatges protectors bàsics: reconèixer sensacions de malestar, comprendre que el propi cos ha de ser respectat,

poder dir “no” i demanar ajuda a una persona adulta de confiança. Aquestes dimensions són coherents amb la literatura sobre programes educatius escolars de prevenció, que destaca la importància de promoure coneixement i habilitats d'autoprotecció en la infància (Walsh et al., 2015).

Finalment, els ítems sobre lectura fàcil i accessibilitat s'inspiren en recomanacions internacionals sobre materials fàcils de llegir i comprendre, que remarquen la necessitat de textos clars, frases breus, organització visual i adequació a les necessitats de persones amb dificultats de comprensió o lectura (Nomura, Nielsen i Tronbacke, 2010; Inclusion Europe, 2009). Per tant, el qüestionari es considera una adaptació ad hoc fonamentada en criteris metodològics i pedagògics reconeguts, però no un instrument validat de manera independent.

D'altra banda, s'ha dissenyat la rúbrica avaluativa perquè els infants avaluïn la proposta, amb l'objectiu que sigui un instrument d'avaluació formativa adaptat específicament a les capacitats cognitives, l'etapa madurativa i l'edat dels infants del segon cicle d'educació infantil. La rúbrica utilitza un suport visual altament intuïtiu que es basa en un codi de caretes i colors que correspon a una escala ordinal de cinc valors: Gens, Poc, Una mica, Bastant i Molt.

La rúbrica d'avaluació pels infants ha estat dissenyada per mesurar el grau de satisfacció, motivació i interès dels infants per la història i, també ha estat programada per constatar l'aprenentatge dels infants en l'establiment de límits, la capacitat de dir NO quan alguna cosa no agrada i la identificació de figures adultes de confiança. La validesa d'aquesta eina rau en la seva claredat, accessibilitat i immediatesa, facilitant així que els 13 poguessin realitzar-la de manera conscient, lúdica i significativa.

De manera complementària a la rúbrica, s'ha incorporat l'anàlisi d'una producció plàstica com a instrument de recollida de dades qualitatives mitjançant un dibuix de la xarxa de protecció dels infants. L'ús del dibuix infantil en l'etapa de 3-6 anys esdevé una eina metodològica altament vàlida, puix que permet l'expressió de conceptes que l'alumnat encara no pot verbalitzar amb total precisió. La validesa s'assegura amb l'explicació oral que cada infant fa de la seva pròpia obra, evitant així sobre interpretacions per part de la investigadora.

El tractament de la informació recollida mitjançant les entrevistes ha seguit un enfocament qualitatiu i quantitatiu, el qual s'estructura en les següents fases: transcripció, anonimització, categorització temàtica i interpretació clínica. Inicialment, es va dur a terme la transcripció textual i la revisió manual de cada sessió per assegurar la comprensió del contingut. Amb la finalitat de preservar la confidencialitat dels participants, s'han eliminat les dades personals i s'han assignat els següents codis alfanumèrics: E1, E2, E3, E4, E5 i E6.

Seguidament, les transcripcions han estat distribuïdes en una plantilla d'anàlisi qualitativa i quantitativa en funció de les preguntes i categories del treball. Amb suport d'eines d'intel·ligència artificial generativa, s'ha facilitat la comparació entre les entrevistes i l'elaboració de les taules inicials per poder fer l'anàlisi. Aquest suport només ha estat utilitzat com una eina d'organització i assistència, i tots els resultats han estat revisats, contrastats i ajustats manualment a partir de les transcripcions originals.

L'anàlisi ha estat estructurada en els següents nivells: anàlisi per categories temàtiques, segons el model ecològic, identificació de contradiccions i tensions, del discurs i de propostes i transferibilitat. Aquesta seqüència metodològica ha fet possible l'extracció dels punts de convergència, les discrepàncies i els significats subjacents en els relats dels professionals enquestats.

5. DESENVOLUPAMENT

Com s'ha argumentat a l'apartat d'enfocament metodològic, cada una de les fases (Taula 2) ens marca els temps en els quals la proposta ha d'esdevenir i quines són les característiques que les integren.

En la **primera fase** de la investigació per al disseny, s'ha realitzat una revisió literària per tal d'entrar en matèria i saber quins apartats volem tractar dins de la temàtica "Identificació primerenca del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil". Aquesta fonamentació teòrica s'ha centrat en la recerca i lectura de diversos llibres, articles, treballs de fi de grau i documents oficials, els quals han donat peu a encaminar aquest treball. Després de decidir quins temes es tractaran, s'ha sintetitzat tota la informació i els continguts més rellevants sobre la temàtica i, s'ha estructurat finalment, el marc teòric. Aquest està basat en diversos autors els quals parlen i afirmen

temes envers la identificació primerenca del maltractament infantil de cara als infants de tres a sis anys.

En la **segona fase** s'han dissenyat les activitats de la situació d'aprenentatge anomenada "El meu cos és meu" per tal de donar resposta a les preguntes d'investigació. Aquesta programació està centrada a oferir eines lúdiques, però formals per a l'autoprotecció, la prevenció del maltractament i la gestió emocional a través de la literatura infantil, acompanyant als infants a reconèixer el propi cos com un espai personal, a desenvolupar l'assertivitat per saber dir "NO" i a identificar la seva xarxa d'adults de confiança.

Aquesta programació està formada per tres propostes, les quals s'articulen de manera transversal al voltant dels eixos de desenvolupament i aprenentatge del currículum del segon cicle d'educació infantil. Cada una té els seus propis objectius, criteris d'avaluació, sabers, propostes didàctiques, materials i recursos específics. Cal remarcar que estan elaborades tenint en compte els aspectes més rellevants del currículum del segon cicle d'educació infantil (Decret 21/2023) i segons les necessitats del grup-classe per adaptar-les a tots els nivells evolutius, especialment mitjançant l'ús de la lectura fàcil com a eina d'accessibilitat universal.

La proposta global s'estructura en una seqüència didàctica dividida en tres grans fases temporals: L'assemblea inicial (moment en què s'activen els coneixements previs i es plantegen les primeres preguntes de reflexió corporal); el desenvolupament de les propostes (centrat en la narració del conte i la creació plàstica individual); i l'assemblea final (on es reprenen les preguntes de transferència del conte, es recullen les verbalitzacions individuals i es duu a terme la valoració del procés seguir per cada infant).

A continuació, s'adjunten les graelles que detallen breument les activitats de la situació d'aprenentatge. Aquestes es troben completes en l'Annex 8.

EL MEU COS ÉS MEU! QUÈ EN SABEM?		
Nivell: 2n cicle d'Educació Infantil, en concret a l'aula on hi ha infants d'I4 i I5, ja que l'escola distribueix als infants en grups internivell.	Temporalització: 20 minuts aproximadament.	Espai: Aula del cau, zona de la catifa.
Proposta:		
Aquesta activitat inicial consisteix a començar la sessió reunint el grup-classe en una rotllana ubicada a la catifa per activar els seus coneixements previs. Mitjançant una pluja d'idees guiada per la mestra de l'aula, es planteja un diàleg obert sobre l'esquema corporal i la intimitat a partir de preguntes relacionades amb la seva vida quotidiana, com, per exemple, el dret a decidir sobre les abraçades, la gestió de les emocions quan ens trobem en una situació de malestar i la reacció quan un joc deixa d'agradar.		
Objectius:		
- Expressar i compartir els coneixements previs sobre les emocions, el cos i els límits personals. - Reconèixer el propi cos com un espai personal que s'ha de respectar i fer respectar.		
Recursos:		
- Catifa de l'aula. - Rúbrica d'avaluació de la mestra (Annex 7).		

Taula 6. Desenvolupament de l'activitat inicial d'activació de coneixements previs. Font: Elaboració pròpia.

LECTURA DEL CONTE “LA NALA DIU NO”		
Nivell: 2n cicle d’Educació Infantil, en concret a l’aula on hi ha infants d’I4 i I5, ja que l’escola distribueix als infants en grups internivell.	Temporalització: 40 minuts aproximadament.	Espai: Aula del cau, zona de la catifa.
Proposta:		
Aquesta sessió tracta de la narració de la història “La Nala diu NO”, utilitzant el llibre imprès i sostenint-se de manera paral·lela amb la seva versió adaptada a lectura fàcil per garantir l’accessibilitat a tot l’alumnat. Durant el relat i en finalitzar la lectura, s’obre un espai de debat fent servir el bloc de preguntes de treball a l’aula, situades dins el mateix conte. Es treballa l’empatia cap a la Nala, el personatge de la història, analitzant el seu mal de panxa o com el cor li bateja de pressa quan alguna cosa no li agrada i es fa valdre el concepte d’assertivitat quan el petit hàmbster decideix trencar el secret dolent i dir un “NO” ben ferm. Posteriorment, els infants omplen la rúbrica d’avaluació del conte, per saber el seu grau de satisfacció sobre aquest (Annex 2).		
Objectius:		
- Comprendre el missatge del conte “La Nala diu NO” en relació amb el respecte i l’autoprotecció. - Reconèixer el propi cos com un espai personal que s’ha de respectar i fer respectar.		
Recursos:		
- Conte original “La Nala diu NO”. - Versió de lectura fàcil del conte original “La Nala diu NO” (en cas necessari). - Bloc de preguntes formatives i de comprensió integrades al final del conte. - Rúbrica d’avaluació de la mestra. - Rúbrica d’avaluació dels infants.		

Taula 7. Desenvolupament de l’activitat central de lectura i comprensió del conte. Font: Elaboració pròpia.

LES MEVES PERSONES DE CONFIANÇA		
Nivell: 2n cicle d'Educació Infantil, en concret a l'aula on hi ha infants d'I4 i I5, ja que l'escola distribueix als infants en grups internivell.	Temporalització: 45 minuts aproximadament.	Espai: Aula del cau, catifa i taules de treball.
Proposta:		
L'última activitat consisteix a reprendre de manera col·lectiva les últimes preguntes que planteja el conte de la Nala, tot analitzant qui ajuda al personatge, com la seva mestra l'ossa, i quins adults ens cuiden a nosaltres. Un cop feta la reflexió, els infants es distribueixen a les taules de treball per fer una creació plàstica individual. Cada nen i nena elaborarà un dibuix que representi el seu entorn de seguretat i la seva xarxa de protecció. Durant el procés la mestra va passant de manera individualitzada per recollir les seves verbalitzacions sobre aquestes persones, tenint en compte qui han dibuixat, per què se senten segurs o segures amb aquesta persona i si li explicarien tot, inclosa una cosa dolenta o negativa.		
Objectius:		
- Identificar la xarxa de persones adultes de confiança a les quals demanar ajuda. - Representar gràficament les figures de protecció i l'entorn de seguretat proper.		
Recursos:		
- Paper blanc en format DIN-A4. - Llapis de colors. - Retoladors. - Conte original "La Nala diu NO". - Versió de lectura fàcil del conte original "La Nala diu NO" (en cas necessari). - Bloc de preguntes formatives i de comprensió integrades al final del conte. - Rúbrica d'avaluació de la mestra.		

Taula 8. Desenvolupament de l'activitat de síntesi i expressió gràfica de la xarxa de protecció. Font: Elaboració pròpia.

6. ANÀLISI

6.1 Instruments d'anàlisi

Com s'ha comentat a l'apartat d'instruments (4.2), la recerca segueix un disseny mixt que combina tècniques quantitatives i qualitatives. Per fer-ho, s'utilitza un qüestionari adreçat a conèixer l'opinió i la valoració dels diferents professionals educatius envers el conte pedagògic creat (Annex 5) i la seva adaptació a lectura fàcil (Annex 6). Així mateix, es compta amb la col·laboració dels infants mitjançant una rúbrica d'avaluació (Annex 2) i una activitat d'expressió plàstica basada en el dibuix de la seva xarxa de protecció (Annex 3). Finalment, s'incorporen sis entrevistes realitzades a diversos professionals per aportar una mirada multidisciplinària (Annex 4), cosa que permet assolir els objectius plantejats en aquest treball.

Pel que fa a l'ús dels qüestionaris, aquests constitueixen una modalitat d'observació directa i no directa dels fets educatius que permet adquirir manifestacions proporcionades directament pels mateixos interessats. Algunes de les persones enquestades contesten les preguntes sense la intervenció de la persona investigadora, és a dir, no veuen la situació a l'aula, sinó que avaluen el conte per si mateix, amb la seva versió de lectura fàcil. Aquest instrument resulta especialment útil quan cal plantejar un volum adequat de qüestions. En aquest cas, les preguntes s'estructuren a partir d'una tipologia mixta (estructurada i semiestructurada). D'una banda, s'inclouen preguntes tancades, les quals són fàcils i ràpides de contestar, mentre que, per altra banda, s'hi engloba una pregunta oberta, que és opcional i ofereix una informació més profunda.

Les entrevistes s'utilitzen com una tècnica d'investigació directa, ideal per aprofundir en les perspectives, experiències i matisos dels subjectes d'estudi. Gràcies a l'entrevista es permet una interacció flexible i un diàleg obert on la persona investigadora pot repreguntar i clarificar conceptes en temps real. El fet d'optar per un enfocament multidisciplinari amb 1 docent, 1 pediatre, 1 infermera, 1 membre de l'EAP, 1 psicòloga i 1 psicopedagoga permet esdevenir en un instrument clau per a recollir discursos rics i significatius.

Així mateix, la rúbrica d'avaluació s'endinsa com un instrument essencial per recollir de manera ordenada i objectiva les valoracions dels infants. Es tracta d'una eina altament lúdica, mitjançant emoticones, el que fa que sigui accessible, tot facilitant la

participació activa dels infants en l'avaluació de l'activitat, garantint així que la seva veu i el seu retorn quedin registrats de forma estructurada i avaluable dins la recerca.

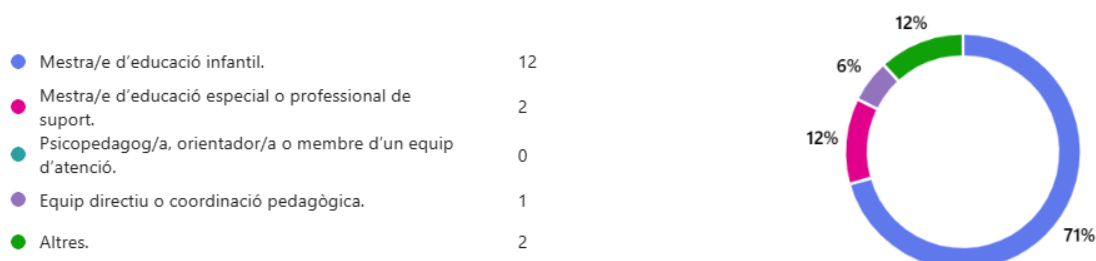
Per part dels infants també apareix la realització de la seva xarxa de protecció, a partir d'una obra d'expressió plàstica. Gràcies a aquesta es coneixerà la identificació que fa l'infant sobre les seves persones de confiança i permetrà conèixer amb quines persones se sent confiat i segur.

En l'apartat següent es porta a terme la **tercera fase** de la recerca, es detallen l'anàlisi i els resultats obtinguts a través de la implementació d'aquestes eines. Concretament, es porta a terme una descripció sobre els instruments d'anàlisi utilitzats i, a més, s'inclouen els resultats obtinguts. Tot seguit s'analitzaran les dades resultants de manera general mitjançant diversos gràfics i taules.

6.2 Anàlisi de les dades

QÜESTIONARI DESTINAT A PROFESSIONALS EDUCATIUS

Pregunta 1: Quin és el teu perfil professional principal?

Gràfic 1. Participants educatius en la realització del qüestionari.

El gràfic 1 representa la participació de les persones que han emplenat el qüestionari, tenint en compte les seves categories i els seus perfils professionals dins la comunitat educativa, amb la finalitat de conèixer el tipus de mirada professional que ha avaluat l'impacte i la viabilitat de la proposta del conte.

En color blau es troben les mestres d'educació infantil, que són la gran majoria de participants. També trobem que el color rosa es fa servir per identificar mestres d'educació especial o professional de suport, mentre que el color lila reflecteix membres de l'equip directiu o coordinació pedagògica. Finalment, en color verd trobem

agrupades dues persones d'altres perfils professionals que també han volgut col·laborar en la valoració del recurs.

Així doncs, la gràfica 1 mostra el tipus de mirada professional que ha avaluat el recurs del conte anomenat “La Nala diu NO” així com la seva versió de lectura fàcil. Les mestres d'educació infantil han predominat amb un 71%, no obstant això, també apareixen els perfils de suport amb un 12% i els d'equip directiu amb un 6%. Gràcies a aquesta diversitat s'enriqueix la mostra, puix que la valoració neix principalment de diferents professionals que estan a peu d'aula en el dia a dia amb els infants.

Pregunta 2: Quants anys d'experiència tens en l'àmbit educatiu?

Gràfic 2. Anys d'experiència dels professionals educatius dins el seu àmbit.

El gràfic 2 mostra els anys d'experiència de cada professional que ha omplert el qüestionari per l'avaluació del recurs didàctic, amb l'objectiu de conèixer l'experiència de la mostra i garantir una avaluació que parteixi de diferents nivells de trajectòria. El color blau representa les persones que porten menys d'un any treballant, mentre que en color rosa mostra aquelles que tenen una experiència d'entre 1 i 3 anys. Així mateix, trobem el color turquesa que assenyalava les persones que porten entre 4 i 6 anys de bagatge, el lila per als professionals que tenen una trajectòria de 7 a 10 anys i finalment, el color verd identifica els que porten més de 10 anys d'experiència en el seu sector laboral.

Així doncs, la gràfica mostra que la recollida de dades s'ha acomplert amb professionals de diferents veterànies. Es pot apreciar el domini del sector dels professionals novells o que es troben en els seus primers anys en el sector, atès que sumant els que porten menys d'1 any (18%) i els que porten d'1 a 3 anys (29%), s'arriba gairebé a la meitat de la mostra. A més, en el gràfic es veu la presència minoritària de professionals molt

veterans amb més de 10 anys d'experiència (12%). Amb els perfils intermedis d'entre 4 i 10 anys s'aconsegueix unes respostes equilibrades, tot garantint que el conte s'ha pogut avaluar des de diferents perspectives, tenint en compte les noves mirades i els criteris dels professionals amb més rotatge.

Pregunta 3: Quin material has revisat abans de respondre?

Gràfic 3. Parts del material pedagògic revisades pels professionals educatius.

El gràfic 3 representa quines són les parts del material pedagògic que han revisat els diferents professionals educatius, per tal de conèixer el nivell de profunditat amb què s'ha avaluat el recurs didàctic. En color blau trobem les persones que s'han centrat només en la lectura del conte original, en canvi, en color rosa es mostren les que només han revisat l'adaptació a lectura fàcil. El color verd reflecteix les participants que han llegit les dues versions del relat i finalment, el color lila agrupa les persones que han fet una revisió integral de tota la proposta, tot consultant el conte original, la seva adaptació a la lectura fàcil i el recull de preguntes dissenyades pel treball a l'aula.

Per tant, la gràfica mostra que la major part dels enquestats ha fet un buidatge molt complet del material de la intervenció. Es pot apreciar clarament el predomini del color lila, assolint un 65% total, és a dir, un total d'11 respostes. Tot i això, en el gràfic apareixen petits percentatges que només han consultat la font original (18%) o combinacions parcials. Gairebé dues tercers parts de la mostra han avaluat el projecte de manera integral i holística, donant un gran valor i consistència a les respostes sobre la utilitat de la proposta.

Pregunta 4: Valora cada afirmació segons el teu criteri professional després d'haver revisat el conte i, si escau, la versió de lectura fàcil. 1 = Gens d'acord 2 = Poc d'acord 3 = Bastant d'acord 4 = Molt d'acord

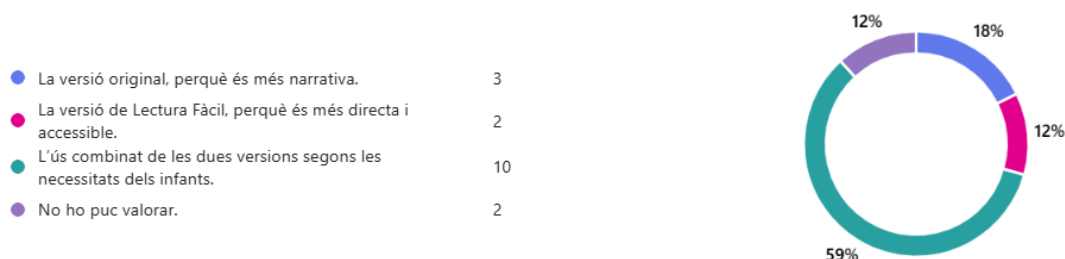
Gràfic 4. Valoració sobre cada criteri professional després de revisar la proposta.

El gràfic 4 representa la valoració que han fet les 17 professionals de cadascuna de les afirmacions, específicament, després d'haver revisat el conte i la seva versió de lectura fàcil, amb l'objectiu de conèixer el seu punt de vista pel seu impacte com a recurs a l'aula del segon cicle d'educació infantil.

La puntuació segueix l'escala Likert de l'1 al 4. El color blau representa el grau de "molt d'acord", és a dir, la puntuació número 4 i el color gris reflecteix el posicionament de "bastant d'acord", posicionant-se en la puntuació número 3. Els colors marró i taronja, haurien indicat desacord, al no aparèixer a la gràfica es demostra que cap professional ha realitzat una valoració negativa. Finalment, a les barres

corresponents a la lectura fàcil s’aprecia una petita línia de color blau fosc a la part dreta, la qual indica l’opció de “no ho puc valorar” i representa un 5,9% de la mostra.

Pregunta 5: Si haguessis d’escollir una opció per treballar el material amb tot el grup classe, quina triaries?

Gràfic 5. Elecció de la versió per treballar amb tot el grup-classe.

El gràfic 5 representa l’opció que escollirien els diferents professionals educatius si haguessin d’escollir una única proposta per treballar el material dins l’aula amb infants del segon cycle d’educació infantil, per poder esbrinar quins són els formats metodològics que creuen que són més efectius per la dinàmica general de l’aula.

El color blau representa els que escollirien la versió original, el color rosa identifica els que es decanten per la lectura fàcil, el color verd apareixen els participants que consideren que fer l’ús de les dues versions afavoreix a l’accessibilitat de tot l’alumnat i el color lila agrupa les persones que han escollit marcar l’opció de “no ho puc valorar”.

Es pot observar una clara preferència cap a les metodologies flexibles i inclusives a l’aula ordinària. Amb un 59% de respostes es demostra que gran part dels enquestats opinen que alternar i complementar la història original amb la versió de lectura fàcil és més adequat per donar resposta als diferents ritmes dels infants. No obstant això, apareixen posicionaments cap a l’ús exclusiu del relat original (18%) o de la lectura fàcil (12%).

Pregunta 6: Quin aspecte consideres que caldria reforçar més abans d'utilitzar el material a l'aula?

Gràfic 6. Aspectes a reforçar abans d'utilitzar el material a l'aula.

El gràfic 6 mostra la valoració que han fet els enquestats sobre l'aspecte que consideren que caldria reforçar abans de fer servir el material a l'aula, amb l'objectiu de descobrir els elements que requereixen una optimització prioritària.

En primer lloc, s'observa que la claredat del llenguatge i les il·lustracions o coherència visual no han obtingut cap resposta, fet que indica una bona qualitat del recurs. Addicionalment, apareix un 18% dels participants que han assenyalat la importància de potenciar les preguntes per treballar a l'aula després de la lectura del conte.

Els resultats més significatius es troben en la necessitat de l'acompanyament docent i les orientacions d'ús, mentre que el color verd agrupa els qui opinen que el recurs ja és complet i que, per aquest motiu, no caldria reforçar cap aspecte de manera prioritària. Una gran part valida la proposta tal com està mentre que altres pensen que caldria una guia pedagògica més detallada.

Pregunta 7: Observacions o suggeriments de millora:

Anonymous 1	L'acompanyament docent i les orientacions d'ús.
Anonymous 2	El fet de treballar un tema tan important utilitzant els animals com a protagonistes fa que els infants tinguin interès en la història, ja que els crida l'atenció.
Anonymous 3	Crec que és una història molt interessant i que plantejada amb una bona posada en comú a l'aula és de gran importància poder-la treballar a les aules.

Anonymous 4	Llibre molt adequat per treballar a la primera infància.
Anonymous 5	M'ha semblat que transmet un missatge molt clar i fàcil d'entendre per l'alumnat. Les imatges són coherents i ajuden a la comprensió. El tipus d'il·lustració recorda un conte clàssic i potser un estil més en '3d' podria cridar més l'atenció. Un altre aspecte que es podria mirar seria el tema estereotips com per exemple els personatges femenins amb vestits. En general, penso que has fet molt bona feina. Enhorabona!

Taula 9. Recull de valoracions, observacions i suggeriments de millora dels professionals. Font: Elaboració pròpia.

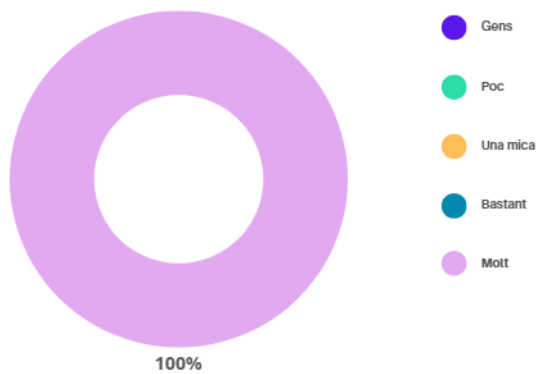
La taula 9 mostra l'últim apartat del qüestionari, el qual recull les valoracions, observacions i els suggeriments de millora que les participants han omplert de manera voluntària, amb l'objectiu de conèixer els punts forts i els febles del recurs educatiu. D'un total de 17 enquestades, 5 han decidit complementar aquest camp.

En relació amb els aspectes positius apareix l'alta adequació de la història per a la primera infància, destacant la utilitat dels animals com a protagonistes per cridar l'atenció dels infants. També es valora el missatge clar que transmet el recurs, com un element molt potent si s'acompanya d'una bona posada en comú. Com a línia de millora es reafirma la importància de l'acompanyament docent i les orientacions d'ús clares que guiïn als mestres.

Es comenta la possibilitat d'experimentar en estils d'il·lustració més moderns, com el format 3D, la revisió d'elements gràfics per trencar amb els estereotips de gènere, concretament, en la representació de la protagonista, ja que vesteix amb vestit. Gràcies als comentaris, s'ofereixen diverses propostes de revisió molt enriquidores de cara a futures edicions del material.

RÚBRICA AVALUATIVA PER PART DELS INFANTS

Pregunta 1: T'ha agradat el conte?

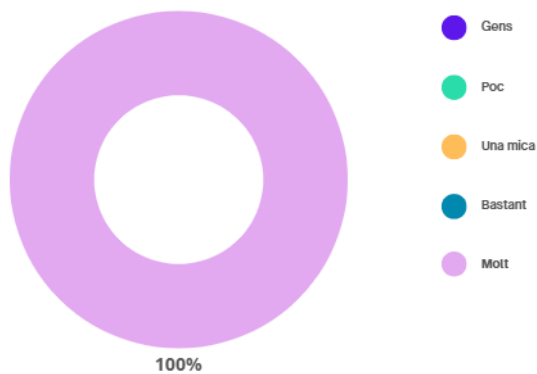

Gràfic 7. Grau de satisfacció dels infants envers el conte.

El gràfic 7 mostra les respostes dels infants del segon cicle d'educació envers el seu grau de satisfacció del conte, amb la finalitat d'avaluar l'impacte lúdic, l'atractiu de la proposta i el nivell d'acceptació del recurs per part de l'alumnat. El recurs literari ha obtingut un consens absolut per part dels 13 infants de l'aula, registrant-se un 100% de les respostes en la categoria "molt". Aquest fet es tradueix en un èxit en la satisfacció, la recepció i la motivació de l'alumnat.

Les resta d'opcions de l'escala de valoració han quedat totes en un 0% de resultats. Així doncs, es demostra que el disseny de la història, el component visual i el tractament de la temàtica han connectat plenament amb els interessos de la franja a la qual s'adreça, generant un impacte molt positiu i significatiu en el grup.

Pregunta 2: Has après alguna cosa amb aquest conte?

Gràfic 8. Valoració dels infants sobre l'aprenentatge percebut a través del conte.

El gràfic 8 presenta els resultats obtinguts en la segona pregunta de la rúbrica infantil (Annex 2), la qual pretén constatar l'eficàcia didàctica del recurs i avaluar el grau d'aprenentatge que l'alumnat percep haver adquirit després de la lectura. En aquest cas, es presenta un consens per part dels 13 infants de l'aula, registrant un 100% de respostes en la categoria de "molt".

Des del punt de vista pedagògic es pot evidenciar com la proposta ha anat més enllà de l'entreteniment lúdic, vist que tots els infants han apostat per l'assimilació dels continguts i valors treballats en la història. A més a més, que les opcions de "gens", "poc", "una mica" i "bastant" hagin quedat amb un percentatge del 0% confirma la claredat i l'adequació que conté el conte, concloent així la proposta com una eina d'aprenentatge significatiu.

ENTREVISTES A PROFESSIONALS SANITARIS I EDUCATIUS

Amb la finalitat d'aprofundir en l'estudi, s'han dut a terme un total de sis entrevistes a partir d'un procés d'indagació adreçat a professionals dels àmbits educatiu i sanitari. El contingut obtingut s'ha analitzat mitjançant la categorització temàtica, l'enfocament del model ecològic, la identificació de tensions i contradiccions, l'anàlisi del discurs i l'anàlisi de propostes i transferibilitat (Annex 9).

Partint d'aquest marc analític, l'aplicació de l'enfocament per categories temàtiques proposat per Braun i Clarke (2006) ha permès identificar les opinions i particularitats de

cada institució. En destaca un consens generalitzat sobre el dèficit en la instrucció universitària inicial respecte a la identificació del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil, fet que obliga els professionals a recórrer al seu bagatge pràctic diari com a principal font d'aprenentatge. Aquesta mancança de formació específica pot repercutir negativament en la detecció primerenca. Al seu torn, la detecció es defineix com un procés que es consolida gràcies a l'observació diària i continuada, on el personal sanitari identifica amb més claredat els senyals orgànics i corporals, mentre que els perfils educatius es fixen prioritàriament en els canvis anímics, emocionals i de conducta.

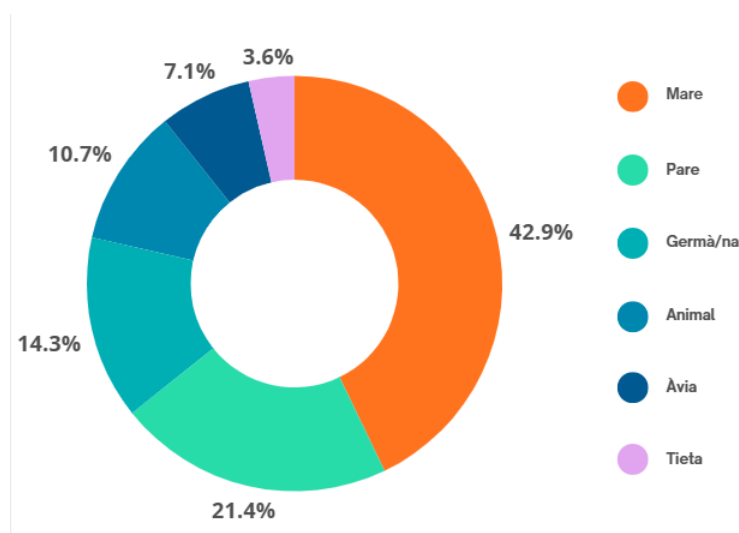
Segons el model ecològic de Bronfenbrenner (1979), les dades s'estructuren en funció del nivell on se situen. En el microsistema, el centre educatiu es constata com un nucli d'acollida i protecció on la convivència diària facilita la identificació d'alteracions afectives o de cures; a més, esdevé clau l'acompanyament emocional com a eina preventiva. En l'àmbit del mesosistema, es fan paleses les tensions del treball interprofessional, on apareix la falta d'una comunicació fluida i la manca de retorn d'informació (feedback) entre els diferents serveis. Finalment, això es connecta amb un macrosistema caracteritzat per limitacions estructurals, com, per exemple, la sobrecàrrega de ràtios i la presència de dubtes o inseguretats en els professionals, incloent-hi el pes dels prejudicis socials, que de vegades fan disminuir la sospita envers determinats perfils familiars.

L'anàlisi de contradiccions i tensions basada en Fairclough (1992) i en Cohen, Manion i Morrison (2018) ajuda a demostrar la distància que separa els protocols teòrics de la pràctica real dins les aules. Davant la complexitat dels casos i la lentitud administrativa, els docents sovint experimenten un sentiment de solitud i desempament per la manca de suport institucional. Complementàriament, des de la revisió crítica del discurs de Gee (2011) i de Van Dijk (2003), s'extreu que les institucions es perceben com a col·lapsades i fortament limitades pel temps, on la burocràcia dels circuits d'actuació pot agreujar el risc de l'infant afectat.

Per acabar, d'acord amb els criteris de transferibilitat de Lincoln i Guba (1985), es conclou la viabilitat i importància de treballar l'educació emocional i la consciència corporal en l'etapa d'educació infantil com a eina de protecció. Aquesta proposta de l'expert demana espais de confiança que enllacen directament amb la situació

d'aprenentatge portada a la pràctica en aquesta recerca, on l'ús de la literatura infantil ha demostrat ser una eina d'èxit per a l'expressió i aprenentatge dels infants, tal com van reflectir els resultats de les rúbriques d'avaluació.

EXPRESSIÓ PLÀSTICA DE LA XARXA DE PROTECCIÓ DELS INFANTS

Gràfic 9. Mostra de les persones de confiança dels infants de l'aula.

El gràfic 9 presenta els resultats obtinguts a partir dels dibuixos realitzats pels infants sobre la seva xarxa de protecció, una activitat dissenyada amb l'objectiu de constatar quins són els seus referents principals de seguretat i avaluar la percepció que tenen de les persones que els envolten. S'observa una clara centralitat en les figures de la llar, sobretot, se subratlla la presència de la “mare” amb un 42,9%. Seguidament, segueix la figura del “pare” amb un 21,4% i la categoria de “germà/na” amb un 14,3%. Aquestes tres sumen la major part de la xarxa de suport, en una totalitat del 78,6%.

Des del punt de vista pedagògic i de la psicologia del desenvolupament, es pot observar com els infants vinculen el concepte de protecció amb el seu nucli familiar de convivència directa i diària. Així mateix, apareix la categoria “animal” que ocupa el quart lloc, amb un 10,7% superant opcions com són la de l’“àvia” (7,1%) i la de la “tieta” amb un (3,6%). Així mateix, es mostra el valor emocional i de refugi afectiu que els animals representen en l’imaginari dels menors. Per tant, es pot concloure que la llar i els vincles quotidians són percebuts com el seu principal espai de seguretat i benestar.

7. CONCLUSIONS

Les conclusions d'aquest treball permeten donar resposta a l'objectiu general de la recerca, centrat a analitzar la percepció dels professionals educatius i sanitaris sobre el procés de detecció del maltractament infantil en el segon cicle d'educació infantil. A partir de les entrevistes realitzades, s'ha pogut identificar que els professionals reconeixen la importància de la detecció primerenca, però també manifesten dificultats vinculades a la manca de formació específica, la inseguretat davant l'activació dels protocols i la necessitat d'una coordinació més àgil entre els diferents serveis implicats.

En relació amb el primer objectiu específic, orientat a identificar el coneixement i la formació dels professionals sobre la detecció del maltractament infantil, els resultats apunten que, tot i que els professionals disposen d'un coneixement general sobre la importància de detectar possibles situacions de risc, encara existeix una necessitat de formació més específica i pràctica. Aquesta formació hauria d'ajudar a reconèixer indicadors d'alerta, interpretar millor les situacions observades i actuar amb més seguretat davant possibles casos de maltractament o desprotecció.

Pel que fa al segon objectiu específic, relacionat amb les estratègies, protocols i circuits d'actuació, les entrevistes mostren que els protocols són coneguts de manera desigual i que, en la pràctica, els circuits poden resultar lents o poc clars. En aquest sentit, una de les conclusions principals del treball és la necessitat de reforçar la coordinació interdisciplinària entre escola, serveis sanitaris, EAP i serveis socials. Aquesta coordinació és essencial per garantir una resposta més ràpida, coherent i ajustada a les necessitats dels infants.

Respecte al tercer objectiu específic, centrat a analitzar com les activitats educatives d'aula poden contribuir a la identificació de situacions de malestar i a la demanda d'ajuda, els resultats de la proposta pedagògica apunten que el conte "La Nala diu NO" pot ser un recurs útil per treballar amb infants aspectes com el respecte al propi cos, els límits personals, l'autoprotecció i la identificació de persones de confiança. La rúbrica adaptada, les preguntes de comprensió i l'activitat d'expressió plàstica sobre la xarxa de protecció han permès observar que els infants poden expressar idees relacionades amb la cura, la confiança i la demanda d'ajuda a través de llenguatges adequats a la seva edat.

Tot i això, cal remarcar que aquesta proposta no permet detectar directament casos de maltractament ni substituir els protocols professionals d'actuació. El seu valor principal és preventiu i educatiu, ja que ofereix un espai segur per parlar del cos, dels límits i de les persones adultes de referència. Per tant, el conte i les activitats associades poden considerar-se unes eines complementàries per afavorir la consciència corporal, el benestar emocional i la cultura de protecció dins l'aula d'educació infantil.

Com a limitacions, cal destacar que la intervenció s'ha dut a terme amb una mostra reduïda d'infants i en un context molt concret, fet que impedeix generalitzar els resultats. També cal tenir present que la proposta es va implementar en una intervenció puntual, de manera que hauria estat interessant disposar de més temps per observar-ne l'evolució i l'impacte a mitjà termini. En aquest sentit, els resultats obtinguts s'han d'interpretar amb prudència, com una primera aproximació al potencial educatiu del recurs.

Com a línies futures, seria interessant ampliar la mostra a altres centres educatius, aplicar la proposta en diferents sessions i incorporar la participació de les famílies mitjançant tallers o activitats de sensibilització. També es podria aprofundir en la formació dels docents sobre detecció primerenca, protocols d'actuació i estratègies pedagògiques per treballar l'autoprotecció i la demanda d'ajuda amb infants petits.

En conclusió, aquest treball posa de manifest que l'educació infantil pot tenir un paper rellevant en la prevenció i la identificació primerenca de situacions de malestar o risc, sempre des d'una mirada respectuosa, preventiva i coordinada. La detecció del maltractament infantil no depèn només de l'observació individual del docent, sinó d'una xarxa professional ben formada, comunicada i capaç d'actuar de manera conjunta. En aquest marc, les eines pedagògiques adaptades, com el conte treballat en aquesta recerca, poden contribuir a crear entorns més segurs, conscients i protectors per als infants.

8. BIBLIOGRAFIA

- Alexandra, N., & Ayaviri, S. (2025). *Niños invisibles: barreras al reconocimiento del maltrato infantil en la primera infancia*.
<https://www.aru.org.bo/wp-content/uploads/2025/05/NS-Ninos-invisibles-barreras-al-reconocimiento-del-maltrato-infantil-en-la-primera-infancia.pdf>
- Arenas, M. E. (2016). Rol orientador el docente ante el fenómeno social: maltrato infantil. *Revista Electrónica REDINE*, 8(1), 13–25.
<https://revistas.uclave.org/index.php/redine/article/view/1151>
- Arranz-Montull, M., González-Rojo, M. B., & Rosal-Negre, T. (2021). Compartiendo la práctica profesional. Diseño del protocolo de detección y abordaje de las situaciones de maltrato infantil en un centro de Atención Temprana. *Trabajo Social Global-Global Social Work*, 11(8), 1–22.
<https://doi.org/10.30827/tsg-gsw.v11.13954>
- Barcos Moya, N. (2020). *Desarrollo de la personalidad en la primera infancia (0-6 años)* [Treball de fi de grau, Universidad de Zaragoza]. Zaguán.
<https://zaguan.unizar.es/record/98070/files/TAZ-TFG-2020-2533.pdf>
- Becerra Gil, I. R. (2014). Investigar para acompañar el cambio educativo y social. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 28(1), 17-23.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7918775>
- BOE. (2021). Ley Orgánica 8/2021, de 4 de junio, de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia. *Boletín Oficial del Estado*, (134).
<https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Bullejos González, M. (2013). El maltrato infantil. *Revista Digital Innovación y Experiencias Educativas*, (15).

https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_15/MACRINA_BULLEJOS_1.pdf

Cerdas Núñez, J., Polanco Hernández, A., & Rojas Núñez, P. (2012). El niño entre cuatro y cinco años: características de su desarrollo socioemocional, psicomotriz y cognitivo lingüístico. *Revista Educación*, 26(1), 169. <https://doi.org/10.15517/revedu.v26i1.2889>

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8a ed.). Routledge.

Corts Generals. (2020). Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. *Boletín Oficial del Estado*, (340). www.boe.es. <https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3>

Crespo Sáez, R. (2021). *El papel de Enfermería ante el Maltrato Infantil* [Treball de fi de grau, Universidad de Valladolid]. UVaDOC. <https://uvadoc.uva.es/handle/10324/52173>

Cubillos, G. F., & Castaño, E. (2023). Haciéndose maestro: El primer año de trabajo de las maestras de educación infantil. *Profesorado, Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, 13(1), 117–128. 117–128. <https://revistaseug.ugr.es/index.php/profesorado/article/view/20583>

Delgado-Lobete, L., & Montes-Montes, R. (2017). Perfil y desarrollo psicomotor de los niños españoles entre 3 y 6 años. *Sportis. Scientific Journal of School Sport, Physical Education and Psychomotricity*, 3(3), 454–470. <https://doi.org/10.17979/sportis.2017.3.3.2002>

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, & Departament d'Ensenyament. (2017). *Protocol d'actuació de prevenció, detecció, notificació i derivació de situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu*. Generalitat de Catalunya. <https://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/pdf/Protocol-dactuacio-entre-els-departaments-de-treball-afers-socials-i-families-i-deducacio-maltractament-infantil-i-adolescent-ambit-educatiu.pdf>

- Escobar-Pérez, J., & Cuervo-Martínez, A. (2008). Validez de contenido y juicio de expertos: una aproximación a su utilización. *Avances en Medición*, 6, 27-36.
https://www.researchgate.net/publication/302438451_Validez_de_contenido_y_juicio_de_expertos_Una_aproximacion_a_su_utilizacion
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Polity Press.
- Floyd Rebollo, M., & Dago Elorza, R. (2014). La importancia de buena comunicación entre el médico y el niño, la familia, y otros profesionales. *Revista de Educación Inclusiva*, 7(1), 126-139.
<https://revistaeducacioninclusiva.es/index.php/REI/article/view/137>
- Gee, J. P. (2011). *How to do discourse analysis: A toolkit* (2a ed.). Routledge.
- Generalitat de Catalunya. (2010). Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. *Portal Jurídic de Catalunya*.
<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=553898>
- Generalitat de Catalunya. (2016). *Annex protocol d'actuació entre els departaments de Treball, Afers Socials i Famílies i d'Ensenyament, de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu*.
https://www.edubcn.cat/rcs_gene/extra/04_prevenio_maltractament_infantil/protocol_actuacio_situacions_maltractament_infantil_adolescent_ambit_educatiu_ok.pdf
- Generalitat de Catalunya. (2023). Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil. *Portal Jurídic de Catalunya*.
<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=951431>
- Gómez Fernández, C. (2021). Dificultades en la detecció y notificació de casos de desprotecció infantil en el sistema educatiu. *Unican.es*, 8(5).
<http://hdl.handle.net/10902/22240>
- Grisell, C. C. (2025). *Sistematización de indicadores de maltrato infantil* [Comunicació de congrés]. Cosme 2025.
<https://eventoshme.sld.cu/index.php/hme/cosme2025/paper/viewPaper/85>

- Inclusion Europe. (2009). *Information for all: European standards for making information easy to read and understand*.
https://www.inclusion-europe.eu/wp-content/uploads/2017/06/EN_Information_for_all.pdf
- Juandeaburre Espiga, A. (2025). *La formación sobre el maltrato infantil en estudiantes de enfermería : revisión de la literatura*. Unavarra.es.
<https://academica-e.unavarra.es/entities/publication/921fe09a-4157-4c43-9155-4e5a7f544a88>
- Lawshe, C. H. (1975). *A quantitative approach to content validity*. *Personnel Psychology*, 28(4), 563-575. Wiley Online Library.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1744-6570.1975.tb01393.x>
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publications.
- Ministerio de Derechos Sociales, Consumo y Agenda 2030. (2023). *Conoce la Agenda*. Gobierno de España. <https://www.dsca.gob.es/va/agenda-2030/conoce-la-agenda>
- Muela Aparicio, A. (2008). Hacia un sistema de clasificación nosológico de maltrato infantil. *Psicopatología Clínica Legal y Forense*, 8(1), 143-167.
https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:8Ug_qgoMqiWJ:scholar.google.com/+dificultades+para+detectar+maltrato+infantil&hl=ca&as_sdt=0
- Nomura, M., Nielsen, G. S., & Tronbacke, B. (2010). *Guidelines for easy-to-read materials*. International Federation of Library Associations and Institutions.
<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/professional-report/120.pdf>
- OMS. (2022, 19 de septiembre). *Maltrato infantil*. Organización Mundial de la Salud.
[Www.who.int](https://www.who.int).
<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment>
- Organització de les Nacions Unides. (1989). *Convenció sobre els drets de l'infant*. Generalitat de Catalunya.
https://jocdelsdrets.gencat.cat/assets/pdf/Convencio_drets_infancia.pdf

- Plomp, T., & Nieveen, N. (2009). An introduction to educational design research. Enschede, the Netherlands: Netherlands Institute for curriculum development (SLO). ISBN 978 90 329 2329 7
- Polit, D. F., Beck, C. T., & Owen, S. V. (2007). Is the CVI an acceptable indicator of content validity? Appraisal and recommendations. *Research in Nursing & Health*, 30(4), 459-467.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1744-6570.1975.tb01393.x>
- Quinteiro, A. (2018). *Aportes para una justicia especializada para jóvenes en conflicto con la ley penal*. Oficina de Apoyo a la Justicia Penal Juvenil.
https://campus.eco.unlpam.edu.ar/pluginfile.php/138492/mod_resource/content/1/APORTES%20PARA%20UNA%20JUSTICIA%20ESPECIALIZADA%20PARA%20J%C3%93VENES.pdf#page=53
- Reeves, T. C. (2006). Design research from a technology perspective. En J. van den Akker, K. Gravemeijer, S. McKenney, & N. Nieveen (Eds.), *Educational design research* (pp. 52–66). Routledge.
https://www.researchgate.net/publication/285854675_Design_research_from_a_technology_perspective
- Robaina Suárez, G. (2001). El maltrato infantil. *Revista Cubana de Medicina General Integral*, 17(1), 74–80.
http://scielo.sld.cu/scielo.php?pid=S0864-21252001000100011&script=sci_arttext
- Romero Moreno, A. F., Carrión García, V., Martínez García, C., & Cruces Montes, S. J. (2019). Detección y notificación del maltrato infantil: un estudio en docentes de educación infantil y primaria. *International Journal of Developmental and Educational Psychology. Revista INFAD de Psicología*, 5(1), 57–66.
<https://doi.org/10.17060/ijodaep.2019.n1.v5.1560>
- Romero Sánchez, E., Gil Martínez, L., & Almagro Durán, E. (2020). La vocación en la identidad del maestro de Educación Infantil: una revisión de la última década. *Revista Electrónica en Educación y Pedagogía*, 4(7), 108–126.
<https://doi.org/10.15658/rev.electron.educ.pedagog20.11040709>

- RS Investigación. (2021, 24 de noviembre). Maltrato infantil: indicadores comportamentales. *Revista Sanitaria de Investigación*, 2(11).
<https://revistasanitariadeinvestigacion.com/maltrato-infantil-indicadores-comportamentales/>
- Santana, A. I., & Farkas, C. (2007). Estrategias de autocuidado en equipos profesionales que trabajan en maltrato infantil. *Psykhé (Santiago)*, 16(1), 77–89.
<https://doi.org/10.4067/s0718-22282007000100007>
- Santana-Tavira, R., Sánchez-Ahedo, R., & Herrera-Basto, E. (1998). El maltrato infantil: un problema mundial. *Salud Pública de México*, 40(1), 58–65.
<https://doi.org/10.1590/S0036-36341998000100009>
- Save the Children. (2018, 23 de enero). *Maltrato infantil*.
<https://www.savethechildren.es/actualidad/maltrato-infantil>
- Síndic de Greuges de Catalunya. (2006). *Protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors*. Generalitat de Catalunya.
https://www.sindic.cat/site/unitFiles/1885/303_Protocol%20Marc%20Abusos%20Sexuals%2013_setembre_2006.pdf
- Síndic de Greuges de Catalunya. (2008, mayo). *Protocol marc d'actuacions en casos de maltractaments als infants*. [Www.sindic.cat](http://www.sindic.cat).
<https://www.sindic.cat/site/unitFiles/2310/PrrootCatCasdefinitiu.pdf>
- UNICEF. (n.d.). *Protección infantil*. [Www.unicef.org](http://www.unicef.org).
<https://www.unicef.org/es/proteccion-infantil>
- UNICEF. (2024, 4 de junio). *Cerca de 400 millones de niños y niñas pequeños de todo el mundo sufren habitualmente algún tipo de disciplina violenta en sus hogares, según UNICEF* [Comunicat de premsa].
<https://www.unicef.org/es/comunicados-prensa/400-millones-ninos-mundo-disciplina-violenta-hogares>
- UNICEF. (2025). *El maltrato y la exposición a la violencia familiar en la infancia*.
<https://www.unicef.es/publicacion/el-maltrato-y-la-exposicion-violencia-familiar>

- Van Dijk, T. A. (2003). Critical discourse analysis. En D. Tannen, D. Schiffrin, & H. Hamilton (Eds.), *The handbook of discourse analysis* (pp. 352–371). Blackwell Publishing.
- Walsh, K., Zwi, K., Woolfenden, S., & Shlonsky, A. (2015). School-based education programmes for the prevention of child sexual abuse. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2015(4), CD004380.
<https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD004380.pub3/full>

9. ÍNDEX DE GRÀFICS

Gràfic 1. Participants educatius en la realització del qüestionari.....	43
Gràfic 2. Anys d'experiència dels professionals educatius dins el seu àmbit.....	44
Gràfic 3. Parts del material pedagògic revisades pels professionals educatius.....	45
Gràfic 4. Valoració sobre cada criteri professional després de revisar la proposta.....	46
Gràfic 5. Elecció de la versió per treballar amb tot el grup-classe.....	47
Gràfic 6. Aspectes a reforçar en el material pedagògic.....	48
Gràfic 7. Grau de satisfacció dels infants envers el conte.....	50
Gràfic 8. Valoració dels infants sobre l'aprenentatge percebut a través del conte.....	51
Gràfic 9. Mostra de les persones de confiança dels infants a l'aula.....	53

10. ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1. Mapa conceptual del marc teòric.....13

Figura 2. Fases del disseny d'investigació de la metodologia Reeves (2006).....28

11. ÍNDEX DE TAULES

Taula 1. Marc normatiu de protecció a la infància.....	18
Taula 2. Taula basada en els principals elements de les fases per a la investigació del disseny (<i>modificat de Reeves, 2006</i>).....	29
Taula 3. Protecció de dades personals d'acord amb la guia URV.....	30
Taula 4. Relació dels instruments amb els objectius, preguntes de recerca i la mostra.....	31
Taula 5. Taula temporalització de la recollida de dades.....	34
Taula 6. Desenvolupament de l'activitat inicial d'activació de coneixements previs.....	39
Taula 7. Desenvolupament de l'activitat central de lectura i comprensió del conte.....	40
Taula 8. Desenvolupament de l'activitat de síntesi i expressió gràfica de la xarxa de protecció.....	41
Taula 9. Recull de valoracions, observacions i suggeriments de millora dels professionals.....	49

12. ANNEXOS

Annex 1: [Qüestionari destinat a professionals educatius](#)

Annex 2: [Rúbrica avaluativa dels infants](#)

Annex 3: [Expressió plàstica de persones de confiança dels infants](#)

Annex 4: [Entrevistes](#)

Annex 5: [Conte La Nala diu NO](#)

Annex 6: [Conte adaptat a lectura fàcil](#)

Annex 7: [Rúbrica d'avaluació per la docent](#)

Annex 8: [Situació d'aprenentatge](#)

Annex 9: [Anàlisi dels resultats de les entrevistes](#)

Annex 10: Fotografies de la intervenció educativa

Treball final de grau – Montse Abarín Compte

